Ч. 138. Львів, четвер 10. серпня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1500 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 100 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 100 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоґи 200 М. Між новинками і в редакційній части 300 М., на першій стороні 400 М. За дрібні оголошення 30 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 60 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Український Далекий Схід.

Огляд політичних подій від липня 1921. до червня 1922.

Владивосток. — Харбін. — Ст. Манджурія. — Хабарівськ. — Никольськ-Усурийський. — Зелений Клин в 1922. р.

В липні 1921. р. від 4—10 відбулася у Владивостоці Українська Далеко-Східна Нарада при присутности 16 представників — з яких 8 дав Владивосток. Був делеґат із Харбіна а також із Благовіщенська. Нарада розбилася на секції й робота пішла скорим темпом вперед. Резолюції по всім справам прийнято одноголосно. Між иншим рішено скликати на 1-го вересня український обласний зізд в м. Імані. Но ізза незалежних від Краєвої Ради, зглядно Секретаріяту тоїж, причин зїзд не відбувся. Перешкодою в скликанню тогож явився кордон-границя між Владивостоцьким Приамурським Урядом, а б. урядом Антонова, який то спасаючи свою шкуру в часі перевороту 26. мая втікав під охороною Японців в Хабарівськ і згодом перейшов на південь в Іман.

На 1-го жовтня рішила Нарада скликати черговий 5-тий Всеукраїнський Далекосхідний Зїзд в м. Хабарівську. Зїзд цей розглянув між иншими такі питання:

1) Національне самовпорядкування.
2) Справи військові.
3) Справи освіти.
4) Справи економічні (кооперація, зерно для посіву, господарчі машини).

В міс. серпні застрілився у Владивостоці місцевий польський консуль Кароль Карчевскі. Причину самовбийства шукають в частій високій грі покійного в місцевім торговельнім клюбі, де успів він програти в карти кольосальні не свої власні суми.

На території т. зв. Далекосхідної Республики тепер чотири влади. Одна влада у Владивостоці, є. ц. т. зв. Тимчасове Приамурське Правительство, що воно однак має спільного з Приамурям і взагалі з Амуром, один Бог знає-відає, хиба тільки те, що Владивосток лежить на березі Амурського заливу... На чолі його стоять чорносотенці браття Меркулови. Друге правительство вже Приморське, звичайно називане правительством Антонова. Має свою резиденцію в м. Імані там і приморський парлямент Народноє Собраніє. Воно гравітує до третього Читинського правительства вже зовсім большевицького з осідком і парляментом в Читі.

Але фактичним паном на Далекому Сході є японське правительство, представлене тут кількома дивізіями піхоти, кавалерії, артилерії. В руках того посліднього всі висше згадані являються хиба манекінами.

15. вересня відплив на пароплаві „Хозан-Мару“ звісний отаман Семенів, представитель пятого правительства Далекого Сходу. Виїхати прийшлося йому з границь Далекого Сходу тільки через те, що ніяк не міг він погодитися з браттями Меркуловими, які на його гроші прогнали з Владивостоку Антонова й самі засіли на престолі та задумали створити тут „всероссійскоє правительство“ з орієнтацією на єдіную неділимую, що знова не могло погодитися з автономічними стремліннями отамана Семенова. „Самостійник“ Семенів на якийсь час виїхав, но безперечно ще раз явиться на території.

Не від речи буде замітити, що отаман Семенів дуже прихильно відносився до автономічних змагань українського населення. При його активній помочі вибороли собі автономію й Буряти й Забайкаля.

В жовтни відбулися надзвичайні загальні збори Українського Краєвого Кооперативу „Чумак“. На зборах показалося, що б. уряд того кооперативу в особі б. голови тогож Петра Горового допустився цілого ряду надужить. Між иншим вийшло на яву, що отаман Семенів дарував кооперативу 125.000 єн (більше 60.000 долярів), які то гроші опинилися в кишени Горового.

Дня 23. листопада 1921 р. відбулися другі надзвичайні збори кооперативу „Чумак“, на яких вибрано надзвичайну ревізійну комісію в складі 5 осіб, а то дд. Степана Пранта, Осипа Неділька, Осипа Кошового, Митрофана Грибухи та Івана Тонколошенка. Дякуючи енерґічним заходам голови комісії д. О. Неділька й секретаря д. О. Кошового, комісія успіла зібрати обтяжуючий матеріял проти Горового й других членів та передала діло прокураторови, так що можна надіятися, що ми на передодні санації нездорових відносин в тутешних організаціях.

В грудні м. р. Приамурське правительство т. зв. Меркулових, начало бути активне. Без опору зі сторони червоних заняло Іман та Хабарівськ. Занявши Хабарівськ розігнало українську школу (більше 100 учнів), замкнуло українську церкву, де служба завдяки о. Гордієвському йшла на українській мові, самого о. Гордієвського прогнали. Крім цього прогнано зі служби всіх урядовців Українців, яких діти вчилися в українській школі. Дійшли вони аж до стації Ін, що то 100 км. від Хабарівська, та тут їм червоні завдали такого сосу, що вони й забули „єд ну і неделімую“ і хто в живих зістався спасався „біґством“ у Владивосток під опіку японської армії, яка не пустила червоних дальше рікою Усурі.

Поруч істнуючої вже в Харбіні української народньої школи відкрилася з початком біжучого шкільного року українська гімназія. Школи удержуються коштом українських харбінських організацій. Жалко тільки, що в гімназії викладовою мовою буде на разі московська.

Загальні збори членів Українського Клюбу й Громади винесли постанову відчинити при Українськім Народнім Домі в Харбіні читальню з українськими газетами й всякою українською літературою.

Для координації культурно просвітної роботи в Манджурії організується українське товариство „Просвіта“ з центральним правлінням в м. Харбіні й філіями по східно-хінській (манджурській) залізній дорозі. Воно має руководити шкільним і взагалі просвітним ділом в цілій Манджурії, де живе понад 100.000 Українців.

В місті Харбіні істнують такі українські організації: Спілка Української Молоді, Українське Музично-драматичне Т-во „Бандура“, Український Клюб, Українське Кооперативне Т-во „Згода“, Батьківська й Учительська Рада при школі, Харбінська міська Рада та Манджурська Окружна Рада, а крім цього висше згадане Товариство „Просвіта“.

Дня 30. серпня вийшов тут перший нумер місячника „Вимоги життя“, органу Ради Української Громади м. Харбіна під редакцією Б. Солода.

В Ст. Манджурії є українська школа, яка поміщається в домі українського кооперативу „Шлях“. В минувшому шкільному році випустила вона 10 школярів, які мають право вступити до 1-ої кляси міської гімназії. Тутже під редакцією Панаса Летути видається журнал „Манівець“, якого вийшло три числа.

В Хабарівському повіті в минувшому році відчинено 7 українських шкіл, які утримувалися на кошти уряду. Науку провадили учителі Українці на українській мові. Населення задоволене наукою в українській мові й бажає дальшого розвитку рідної школи. На жаль наслідком домашної війни не пощастило виписати підручників і деякі предмети доводилося проходити по московським книжкам.

В місті Хабарівську істнує українська школа, в якій обучалося понад 100 школярів.

В цьому Хабарівську завдяки енергії і добрій волі панотця Гордієвського й в церкві панує виключно українська мова. Всі відправи відбуваються на українській мові — моляться на українській мові..

Перестала виходити одинока українська національна часопись „Громадська Думка“. Почала вона виходити в м. Владивостоці ще в липні під редакцією д. Б. Ковтуна. Вийшло тільки 3 числа ізза неможливости розповсюднення часописи на провінції через домашню війну, неналежну почтову звязь, часті напади на зелізнині і т. и.

В Никольськ-Усурійському гурток людей доброї волі з дд. Мигуліним і Яхно на чолі, відчуваючи потребу друкованого слова, приступили до видавництва ґазети „Українське життя“. Часопись на разі бють на гектоґрафі.

Закрилась тут філія кооперативу „Чумак“ в звязку з надужиттям, яких допустився згаданий вже висше б. голова уряду Горовий.

Всеукраїнський Далекосхідний Зїзд, який був назначений на 1. жовтня 1921 р. в Хабарівську, не відбувся ізза воєнних подій. Замітне, що вже в листопаді м. р. приїхали в Хабарівськ делеґати з Амурщини, які рішили дожидати в Хабарівську зїзду, тим більше, що села, які їх вибрали, дали їм „наказ“, щоби вони на зїзді домагалися й рішили, що Далекий Схід є кольонією української держави й без такої постанови нічого їм показуватися перед своїми виборцями. На Амурі й взагалі на території Далеко-східної Республики національна свідомість зростає. В послідньому році зорганізовано, або переорганізовано біля 100 українських Рад, закладаються українські школи, гуртки молоді. Навіть в Забайкалі, тут під боком читинського уряду іде організаційна робота, закладаються українські школи.

В краю кілька партизанських відділів, якими проводять Українці й в склад яких входять виключно Українці.

Приамурське правительство „братів Меркулових“, дожидає своїх останних днів. На фронті армія читинського уряду потиснула армію Меркулових до ріки Усурі, на південь від м. Імана. Владивостоцьке Народноє Собраніє (парлямент) і деякі з членів правительства поважно задумуються над тим, як передати братів Меркулових судови. Буря в склянці води скінчилася тільки „мордобитієм“. Член уряду Адерсон приложив руку до „бисоподобія“ Ніколая Меркулова й на цьому цей міністеріяльний крізис скінчився. У Владивостоці дожидаються в скорім часі обявлення Владивостока з округою вільним містом. Японія, будьто би має дістати мандат на охорону Усурійської залізниці з Владивостока через Микольськ-Усурійський до Погранична з 30 клм. полосою по оба боки залізниці. Судьба Сахаліну й Камчатки має бути рішена вже на користь Японії.

Як заявив один із високих урядовців міністерства закордонних справ, за цю уступку білі, то є Владивостоцьке правительство домагається у Японії помочі проти червоних, а червоні на Дайренській конференції просять тільки не перешкаджати їм бити білих... Що дешевше обійдеться Японії — покаже найблища будучність...

В маю ц. р. приамурське правительство братів Меркулових державалося ще при владі, але виплювувало вже послідні легкі. Урядовці й

армія не дістають вже від кількох місяців платні. На порядку дня розбої й грабунки, так що вечером місто зовсім пустіє, люде бояться виходити на вулицю. Населення примирає з голоду, в місті повно безробітних, яких число постійно збільшується. На провінції вештаються кругом відділи партизан та хунхузів і чимало коштують вони сільську людність.

В звязку з зірванням Дайренської конференції й домашньої війни в Китаю, де, як відомо, генерал У Пей-фу побив на голову генерала Чан-зо-ліна, Японія скріпляє свої гарнізони в Приморській области, а також і в Манджурії. День в день приходять у Владивосток японські десанти. Балакають про війну з совітською Росією.

Зелений Клин, г. Владивосток, в червни 1922.

Отамановець.

15 серпня ц. р. здержуємо висилку нашого часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

По той бік добра і зла

Галичани.

Галицька еміграція на Великій Україні. — Переходи Галицької Армії. — „Освідомлююча“ праця під червоним прапором. — Постава до Галичан селян й інтеліґенції. — „Галицька мова“. — Тип всеукраїнського громадянина.

Галичани здавна тяглися на Велику Україну. Живійший рух спричинила велика світова війна. Насамперед повтікали Дудикевичівці й по довгій блуканині опинилися на Донщині. За ними посунули збаламучені селяни з кацапських, а по части й з українських сіл. Той елемент мало був симпатичний наддніпрянським Українцям, до українізації ставився спочатку ворожо, але врешті й сам не минув її. Майже всі бувші русофіли стали Українцями. Багато їх одначе примазалося до комуністичної партії й далі пробують працювати для матушки Расеї. Частина втікла враз із розбитками денікінщини й врангелівщини за кордон.

Рівночасно попало на Велику Україну й чимало свідомих Українців з Галичини, світська й духовна інтеліґенція, старші громадяни й молодь вивезені Москалями. Всі вони старалися задержати на Україні і по змозі підтримувати — як не український рух, то бодай українського духа під страшним гнетом розпоясаного царату.

Але найбільше Галичан перейшло за Збруч враз з У. Г. Армією в литі 1919 р. Війська й цивільних людей було близько 200,000. Походи, бої, слава і занепад галицької армії відомі громадянству з инших джерел і я не буду їх тут повторювати. Коли пошесть тифів обхопила майже всю армію і здесяткувала її, прийшла нещаслива злука з Денікіном, якої й досі Наддніпрянці не можуть простити Галичанам. Ганебнійша була злука з большевицьким військом. Навколо на Поділлю села горіли повстанням проти наїздників, на Волині держалися останки геройської української армії, а серед того прийшлося вести переговори з червоними. Знайшлися серед своїх комісарі, що помагали большевицькій команді переводити останки галицького війська на класову ногу. Хоча всі стрільці були грамотні й добре орієнтувалися в справах, признано їх клясово неосвідомленими й почалася партійна робота, передусім перемалювання на червоно. Стрільцям заборонено носити синьо-жовті відзнаки, скасовано обовязковий привіт, заложено всюди по сотнях комуністичні гуртки (ячейки або так звані комячка) Старшинам дано виповняти анкети з рубрикою партійности. Почалися щоденні мітинґи з примусовою явкою всіх б. старшин і стрільців.

Комісар з револьвером зогиджував стрільцям усе українське й обіцював, що підуть визволяти не лише Галичину, але й Мадярів, Німців та Французів. Стрільці ці тихцем сміялися. Старшин (з обовязковим додатком „бувших“) вібрав п. комісар окремо і заявив, що все піде добре, лише треба перебути внутрішню революцію (так як тиф або холеру). Але старшинські жолудки були здорові й не конче їм була потрібна світова революція з московським сосом. Братія швидко опинилися поза рядами „славетної“ червоної, непереможньої вармії. Частина розсіялася по краю, инші шукали виходу через Румунію і Збруч, деякі пішли подивитися до повстанців, що там діється. Повстанців комісар чомусь дуже не любив. „Я знаю“ — кричав і пінився підлизайко клерикальних сфер на мітинґу, — „що з вас неодин пішов би до Тютюника, але хіба по моїм трупі підете! Шляг вас усіх трафить!“ і потряс бравнінґом. „Тепер говоріть свобідно, що хто має на серці!“ — закінчив приязно. Один стрілець забрав слово: „То не правда, що ми не знали, хто нас через Збруч провадив, цеж були наші старшини, селянські сини. Ми знали, що йдемо битися за Україну. Але тепер не знаємо, хто й куди нас хоче повести!“... Комісар аж скипів і крикнув несамовито: „Товаришу, я вас арештую, я вас застрілю!“ Бідака промовень замовк. „Хто ще хоче балакати? — запитав комісар, але охотників не було. Агітація закінчилася. Продовження було на Шевченківськім концерті. Комісар, хоч знав наперед програму, ні з сього, ні з того перервав деклямацію „Тарасова ніч“. Счинився скандал і гармідер. Один стрілець крикнув на салю: „Ми також за диктатуру пролетар'яту, але проти диктатури одиниць!“

Комісар зараз казав його арештувати.

„Освідомляюча“ праця між стрілецтвом велася далі ще більш інтензивно й мала той наслідок, що дві галицькі бриґади на фронті — перейшли на другий бік.

З решти (головно Усусусів) сформовано нові червоні відділи, частину приділено до російських полків, пару сот вступило до харківської й київської школи червоних старшин. Після невдалого походу на Галичину (1920) багато споміж Галичан повтікали з червоної армії на захід. Инші перейшли до цивільних занять, переважно на вчителів, до фабрик, на службу при цукроварнях, деякі взялися до торговлі й спекуляції, поженилися й живуть досить добре.

Галичан спочатку ріжно приймали. Під австрійським мундуром не добачували українського серця. Селяни памятали ще мадярську гостину й карні експедиції, що помагали гетьманови. Відворот австрійської армії з України підорвав повагу покійної Австрії в очах населення. Були й прикрі випадки. З походу відбіг раз стрілець і вирвав собі дві цибулі з городу. Власник селянин, бачучи такий грабунок у білий день, влучним стрілом положив ласуна трупом. Людність над Збручем сильно здеморалізована. Багато по селах пачкарів та конокрадів. В розмовах чулися явні симпатії до большевиків. Селяни, часто навіть інтелігенти, не розуміли, чому галицька армія покинула рідну землю. Наших людей називали часто „Англичанами“. Разив їх непривичний, трохи польський акцент мови.

Поволі уступала нехіть та робила місце щирій приязни. В одним селі, глибоко на Поділлю, на кватирі завважив я, що господар балакає якось штучно з галицька. З гордощами хвалився, що в його хаті стояли Галичани і він трохи навчився їх „панської“ мови. Ріжниці акценту люде брали на карб вищости мови. Дивувало селян, що Галичани ані руш не хотіли слухати їх з московська ломаної мови і лаяли за те. Пани, а по панськи не хочуть, зразу видко, що Австріяки, а називають себе чомусь Українцями. Ті, що не були при війську за Збручем, розпитували, що то за Галичина, який там живе нарід. Дивувалися, що в Австрії було так багато українських полків та офіцирів. Навчилися розпізнавати Усусів по їх шапках, — мазепинках. Виключно українська мова стотисячної армії, дисципліна й коректне поведення з населенням робили своє. Люди бачили всякі війська й ріжниця впадала в очі. Стрільці швидко завойовували симпатії жіноцтва на танцях, забавах і вечерницях. Дівчата радо вчилися галицьких пісень. Подобалася їм гарна постава стрільців, чистий однострій, делікатні манери й замилування до порядку.

Місцева інтелігенція, віткнувшися близче з галицькими старшинами, цивільними людьми й священиками помічала відмінні риси вдачі, вплив инщого виховання, инший спосіб думання, одним словом окремий тип. Галичани, хоч на вигнанню, не тратили ніколи бадьорости, перемогою на фронті не раділи надто, хвилеві невдачі не пригноблювали їх. Працю не вважали засобом до мети, але самою метою. Цуралися лінощів. Не мали того розмаху плянів, що Наддніпрянці, але були пильнійші й витревалійші. Льокальний патріотизм зовсім не затемнював їм розуміння ваги всеукраїнської справи й були кращими та певнійшими громадянами Соборної України, ніж багато так званих „щирих Українців“, що вміли з великим патосом деклямувати про свою любов до Неньки-України, навіть лаяли кацапів (по тиху), а з російщиною всіх звязків порвати не могли чи не хотіли.

Але й Галичани теж переймали дещо від Наддніпрянців. Подобалася їм співуча й чиста українська мова жіноцтва. Непомітно позбувалися польонізмів і діялектових особливостей, яких не розуміли селяни. Привикали до загально українських слів, але між добрим зерном проскакував і московський кукіль, навіть лайка. Навпаки наддніпрянські юнаки почали залюбки шлякувати й підпускати в розмові такі словечка як „штрамака“, фассунок, офема, фраєр та инші. Один учень звернувся до мене зовсім поважно з докором, що я хочу поробити

В. К-ч.

Два місяці серед українських переселенців в Туркестані

V.

Нікольське—село чисто українське, велике, багате, у віддаленню 30—40 км. від найблизчого осідку „крестян“. Під боком, всього кілька кільометрів, величезний мусульманський кишлак, де звичайно сидів Мад-Амін-Бек зі своїм штабом. Нікольське розложилося над рікою Сай (доплив Сир-Дарії) трохи на підвисшенню, окруженім у великій части глибоким і широким річним яром. З природи захищене, могло ставити успішний опір навіть великим відділам, коли в них не було гармат. До цього було ключем до опанования великої части „крестянської“ території. Між Мад-Аміном і селом було здавна тихе завішення ворожих виступів. Сусідська згода, основана на неможливости себе знищити. Всеж таки крестяне виходили з крісами навіть в поле, бо невеличких куп і поодиноких розбійників з його шайки було повно. Життя „крестян“ нагадувало життя фармерів серед Індійців північної Америки.

Тут то й наша шкільна комісія, що визначалася таким витревалим життям і копошилася серед безлічі непевностей, найшла свій неприродний кінець, так сказати, не „по плану“.

Першої днини я й до школи не ходив, рад, що найшов у місцевого учителя кілька книжок. Другої днини, около 9-ої рано, ми почули незвичайне биття дзвонів „в набат“ (тривога). Понісся плач і голосіння жінок і дітей. Мужики поважно тут і там у повній збруї, на конях.

Через хвилину нас обявлено арештованими іменем военного „совета“.

З нами поводилися чемно. Тому, що не було в селі відповідного приміщення, завели нас в школу і веліли не виходити. Та скоро забули і ми могли свобідно появлятися на вулиці і розпитувати про новини.

Довідалися ми ось що: По тім боці Саю появився нечайно совітський відділ в кількасот коней, про якого наспіло тайне донесення Мад-Аміна, що його задачею розоружити „крестян“. Відділ оказався зложений із змобілізованих семирічченських хохлів. З ним навязано зносини, післано делегацію і солдати відказалися йти на Нікольськ, як на „своїх“. Небавом відділ відійшов невідомо куди.

Я подивляв справність і скорість, з якою Никольчане приготовилися до оборони, цебто залягли з тої сторони села, що була найменше обороненою, приготовили резерви, розставили стійки і розіслали стежі до сусідних сіл о поміч і до свойого штабу з донесенням.

Найвищою властю в селі став военний „совет“ (одним із членів був місцевий священик, якого опісля розстріляно), комендантом був прапорщик запаса, Німець з походження*), що жив у селі і мав там кусень поля і хатину (це називалося хутір).

Нікольська подія, яка виявила правдиве обличчя обидвох сторін, що досі підозрівали себе взаїмно, була початком кровавого повстання ферганських переселенців. Та мимо цього, що покищо скінчилася нічим, нас не випустили. Военний „совет“ засідав далі, лиш часть „крестян“ розійшлася по домівкам.

Вкінці, уже слідуючого дня, ми добилися дозволу бодай виїхати із Нікольського. Тільки комісаря рішено віддати в розпорядження „крестянського“ штабу. Нашим відпоручником для переговорів в „совет“-і була колишня місцева учителька, член нашої комісії, яку „крестяне“ знали і поважали. Розсказувала, що мені від крестян добре дісталося. Один з них говорив: „мы знаем, что он австрійскій украинец. Но почему он, сукин сын, к большевикам примазался?“ Треба було пояснити, що я в школу поступив не з доброї волі, тільки для кусника хліба. Мав я й одного оборонця, бувшого секретаря зїзду.

Виїхати дозволено, але я поставивши собі питання, що починати серед чужих людей, без засобів до життя, не умів найти відповіди. Так видно сприятлива доля не хотіла мене опускати. Учителька, про яку я згадував, запропонувала мені поїхати до її сина, до села Воздвиженського. Одній їй ніяково було їхати. Я радо згодився. Там, дальше, побачимо.

Вона позичила у знакомих двох коней і ми виїхали перед полуднем, узброївшись в канчі (нагайки) і поручаючись скороножности наших коней.

Та швидко побачили ми, що вони дуже підленькі, що й можна було надіятись. Трудно вимагати, щоби у такі непевні часи „крестянин“ дав доброго коня. Отже про втечу, я

*) Про нього буде згадка опісля.

з них Галичан (тому, що впроваджую галицький акцент).

Згодом почало розвіватися упередження до „галицької“ мови. Наддніпрянські інтелігенти переконувалися, що в мові галицького інтелігента зовсім нема польонізмів і що навпаки є їх чимало у писанях таких клясиків, як Старицький, Леся Українка, а навіть Шевченко на прим. Л і ч у в неволі дні і ночі... Швидше вже попадалися у Галичан москалізми. А Наддніпрянці дуже чутливі на них, і дуже не люблять їх.

Спільними зусиллями очищується українська мова від чужих впливів і чужого духа в складні, стає загально українською, державною. Зникають правописні ріжниці, вирівнюється й усталюється наголос. Нівелюються теж ріжниці вдачі. Що раз більше поширюється на Україні модерний тип Українця, свідомого громадянина, завзятого націоналіста, Европейця, практичного й зрівноваженого, тип — що так скажу — Галичанина. Під гук гармат збудилася Україна, шляхом еміграції, перемішання й обопільного впливу Дністрян і Дніпрян виковується єдність нації, сильнійша від паперової злуки Станиславова з Києвом. Політична незалежність, що мусить швидко прийти, затвердить тільки й завершить духову незалежність, спільність і громадянську дозрілість нації.

Тарас Франко.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Праві на конто Видавн. Спілки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

З Волині.

В справі Володимирськоï ґімназ'ї.

Як відомо, заходи в справі основання української ґімназії у Володимирі Волинському тревають майже 3 роки. За той час вичерпано всі засоби, вишукувано щораз то нових ставлеників на директора, догоджуючи всім примхам куратора в Луцьку і все з відмовним вислідом. Тимчасом у Володимирі основано польську ґімназію. Колиж врешті на весні цього року зявилася знов делеґація у Луцьку, тоді куратор Ющаковський заявив, що у Володимирі істнує вже польська ґімназія, якої доволі буде й Українцям.

Але батьки не припинили своїх заходів. Перш за все вишукали вони нового директора, з кождого боку підходячого до вимог кураторії. А що в Луцьку не було самого куратора, то делєгацію виправлено до Варшави, бо батьки за всяку ціну порішили добути дозвіл на отворення приватної української ґімназії з правами державних ґімназій. Через міністеріяльну і соймову заверуху, делєґацію приняв директор департаменту міністерства освіти, а опісля приняв і заступник міністра. З розмови представників делеґації з директором департаменту, правительственні кола могли яскраво переконатися про жагучу потребу української людности на Володимирщині мати свою ґімназію.

Для ілюстрації наведемо де-які уступи цеї розмови. Коли директор, питаючи про приміщення для ґімназії, замітив, що уряд дуже дбає про те, щоби українські діти навчались серед відповідних гігієнічних умов, тоді один з делєґатів, православний священник, відповів: „Велика Вам дяка, п. директоре, за надмірну опіку над нашими дітьми, але важніще, коли наші діти сидять роками без ніякої науки і то не з причини недостачі приміщення, а завдяки тому, що шкільна влада не хоче зрозуміти наших домагань і ставиться до них глухо. Людність визивається на ексцеси, які можуть потягнути масові арешти. А кому це потрібне і на чию паде це відповідальність?“

Відповідне письмо з численними підписами батьків і представників Володимирщини зложено в міністерстві освіти.

Освіта в рідній мові цеж гасло новітньої педаґоґіки. Дбайлива о добро своїх горожан держава повинна би запровадити її з власної ініціятиви. А тут забороняється її „підданим“ навіть за їх власні гроші. Наслідком того українська молодь росте без освіти, а біль стискає батьківське серце. Зневажана людність доведена до розпуки. Питаємо, кому це потрібне? Чи дрочення таке непольської людности має причинитися до щасливого розвою польської держави?

Української ґімназії потребують не тільки Українці, але також і Жиди. Ці останні не тільки що українську мову уважають за більш підходячу для науки своїх дітей, чим мову польську, але в додатку і молодь жидівська, висмівана і поштуркувана в польських школах, хоче учитись в школах українських. Прохання про українську ґімназію у Володимирі кожного разу підписували найповажніщі представники тутешнього жидівства.

Незабаром кінчаються вакації і начнеться новий рік, для Волинців четвертий рік шкільний. Затурбована о долю своїх дітей людність вислала делєґацію аж до далекої Варшави — жебрати дозволу на науку в рідній мові за свої гроші. Не знаємо, як справа буде полагоджена, але віримо, що прийде час, коли — як сказав Шевченко — „і премудрих немудрі одурять“.

В. К.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Польська виборча ординація до сойму і сенату.

Ппольський сойм у Варшаві, який зложений з послів найріжнороднійшого виборчого сортименту протрівав перших три роки польської державности, признав кінець кінців недостачу свого авторітету до нього, що постановив уступити місця другому утвореному на основі нової виборчої ординації. Ухвалена на засіданнях того сойму з дня 27. і 28. липня ц. р. ординація зясовується більш-менше в таких основних постановах. П р а в о в и б и р а н н я послів до польського сойму прислугує кождому г о р о ж а н и н о в и п о л ь с ь к о ї д е р ж а в и без ріжниці пола. за виїмком військових в чинній службі, який в день оголошення виборів покінчив 21 літ. Це право прислугує кождому польському горожанинови тільки особисто і може бути виконуване тільки один раз в тому виборчому окрузі, в якому виборець мешкає що найменше від передодня оголошення виборів в дневнику польських законів.

П р а в о б у т и в и б р а н и м до польського сойму прислугує усім г о р о ж а н а м п о л ь с ь к о ї д е р ж а в и, незалежно від місця їхнього осідку, які до дня оголошення виборів покінчили 25 літ. Державні урядники і судді не можуть бути вибирані в тих округах, в яких виконують свою службу.

З цілого простору польської держави і занятих нею земель вибирається до польського сойму 444 послів, з чого 372 послів вибирається безпосередно з виборчих ліст, виставлених у виборчих округах, а 72 послів припадає на т. зв. державні лісти, обіймаючі усю область польської держави і зайнятих нею територій.

Для переведення виборів ділиться польську державу і заняті нею землі на 64 виборчі округи. На кождий округ, поділений на области голосування в ціли технічного переведення виборів, припадає 3 до 10 послів, а на місто Варшаву, як на окремий округ — 13 послів.

Для переведення виборів будуть установлені в и б о р ч і к о м і с і ї: 1) Державна виборча комісія, зложена з ґенерального виборчого комісаря (голови) іменованого президентом польської републики на внесення голови ради польських міністрів з поміж трьох кандидатів, представлених зборами голов найвищого суду, та 8 членів, представлених ґенеральному виборчому комісареви, вісьмома найчисленнійшими клюбами уступаючого сойму.

2) Окружні виборчі комісії, зложені з судді (голови), іменованого ґенеральним виборчим комісарем на внесення дотичного президента апеляційного суду, та 5 членів, з яких одного іменує дотичний воєвода, а инших чотирох вибирають самоуправні органи (міські ради, повітові соймики).

3) Обласні виборчі комісії (для кожної области голосування) зложені з голови іменованого окружною виборчою комісією, та 4 членів, з яких одного іменує адміністративна влада І. інстанції, а трьох других вибирають дотичні громадські ради.

Загальний нагляд над виборчою діяльністю має ґенеральний виборчий комісар. При окружних виборчих комісіях будуть діяльні в надзірному характері іменовані польським міністром внутрішних справ виборчі комісарі.

Членами всяких виборчих комісій можуть бути тільки особи, які мають чинне виборче право та вміють читати і писати п о п о л ь с ь к и. Не можуть бути членами комісії кандидати на послів. Л і с т и к а н д и д а т і в зголошують виборці в числі 50 на руки голови окружної виборчої комісії найпізнійше 30 днів перед датою виборів. Рівночасно треба в письменній заяві зголосити повновласника даної лісти. Назвиска кандидатів на лістах, повинні бути означені черговими числами в порядку першенства до одержання мандату.

Державні лісти кандидатів повинні бути зголошені на руки ґенерального виборчого комісаря найпізнійше на 40 днів перед датою виборів. Зголошення мають бути підписані що найменче 5 послами

разі небезпеки, не було що й думати. Ми потішалися, що нам переїздити лиш через один туземний кишлак, якраз перед Воздвиженським, Червак, який ми рішили минати.

До села Воздвиженського їхалося приблизно 40 км. безлюдною рівниною, по обох боках, у віддаленню кількох кільометрів, обмеженою двома, майже рівнобіжними пасмами гір. Здовж одного плила річка Сай.

Моя товаришка, що жила від довшого часу в цих сторонах, мала минувшину, повну пригод. Ще не знаючи її особисто, я чув про неї в Андижані. Її ограбили басмачі і вона з сином чудом спасла життя. Подія була голосною, бо тоді грабежі що-йно начиналися.

Не дивниця, що, о скільки ми розмовляли, розмовляли про басмачів.

Ось з тої яруги, на ліво, випали басмачі, як вона їхала минулого року з Нікольського з двома мужиками. Втікла. Мала доброго коня. Звався Йозеф. Так його назвав Австрієць, що служив у її сина. Басмачі кілька разів вистрілили. Мужики втікли теж.

Чи чула вона тепер про напади? Ні, в останніх часах не чула. Та всеж знає, що в Черваку буває шайка, що скривається в арсламбобських горах, себто цих, що йдуть від Червака в бік. Це та сама шайка, що обрабувала її хутір, який вона мала в горах. О, цього вона ніколи не забуде! Тоді — це було пізним вечером — прибіг до неї знакомий місцевий Сарт і сказав, що басмачі в кишлаку. Через секунду вже чула їх голоси на подвірю. Ледви вспіла разом з сином скритися на даху. Обоє розуміють по музулманськи. Чули, як басмачі нараджувалися між собою. Говорили про неї і „бай бачу“ (хазяйського, себто її сина). Один радив шукати на даху. Не схотіли. Пішли в сад, а потім в ліс.

Тепер живе з сином у Воздвиженськім в юрті *), яку поставила у садку знакомого „крестянина“.

Спинюся на хвилину на епізоді, який під цю пору у нервових людей міг би поглибити морщини, припорошити сивиною волося...

Вже цілком стемніло. Ніч. До Воздвиженського ще з 10 км. Мій кінь почав шпотатися. Дорога йшла через невеличкий горбочок. Нечайно зза нього зарисувалася темна, висока тінь. За кілька кроків. Як з під землі. „Басмачі?“ — лискавкою пронеслася думка, “это басмачи“ ледви чутно прошептала моя товаришка. Висока тінь, в яку погрузилася на хвилю уся наша звужена свідомість і яка спаралїжувала волю, що ми сціпеніли для рухів, завернула в бік і ми пізнали самітного, двогорбового верблюда... Широкими, нечутними кроками втікав від нас.

Перед Черваком кінь упав підомною. Прийшлося вести за поводу.

Та їзда скінчилася щасливо і лишила незатертий слід у споминах.

У цюж ніч виїхав до Нікольського відділ воздвиженців. І за пізно і не потрібно. Опісля ми довідалися, що відділ піймав по дорозі, себто в долині, через котру ми проїзжали, двох басмачів, їх коней забрав, а самих віддав у руки Мад-Аміна.

Через кілька днів я виїхав із Воздвиженського **) в гори, в кишлак Арсламбоб ***), 12 кільометрів в сторону. Там пробув я дві неділі у товариша по андижанській школі і приятеля. Тоді довелося бачити відділ басмачів з близька, на кілька кроків. Вони були вже союзниками „крестян“ і звалися „аскери“, себто жовніри. Слово „басмач“ стало обидливим.

Мені удалося наняти коня і я в товаристві кількох руських, в ночі, виминаючи старанно селитьби „крестян“, пробрався в Джалаль-Адаб. Стація була ще в руках сов. власти. Останнім потягом приїхав в Андижан.

(Докінчення буде.)

*) „Юрта“, кірґізська назва круглої домівки, похожої на шатро, із грубої „кошми“, себто матеріялу з верблюжої шерсти. В юртах Кірґізи живуть навіть зимою. Перекочовуючи, вони складають їх і перевозять на верблюдах. В багатьох концентраційних таборах (н. пр. Перовск) бранці будували собі юрти на подвірю і жили в них літом.

**) Басмачі в рік, приблизно, опісля вчасти спалили його і ограбили. На основі оповідання очивидця, в пустім селі осталися лиш стада свиней, які, як відомо, Коран заборонює Музулманам їсти.

***) Прекрасна гірська місцевість, за царських часів літнисько для міщухів, які приїзжали із Андижану, а навіть далекого Скобелева і Коканду. В часах, о яких отсе йде річ, перебувало там кількох Андижанців, які, переважно хорі на малярію, воліли виставлятися на небезпеку, як сидіти в душнім Андижані. Тепер вони як і я „попалися в калошу“. Ось доля їх: одного (комуніста) басмачі зарізали, кількох вспіло втечи, а решта були „крестянами“ змобілізовані. Після невдачі повстання скривались кілька місяців по лісах, поки не була оголошена амнестія

(сенаторами) уступаючого польського сойму (сенату) або що найменше 1000 виборцями з двох виборчих округів по найменче 500 з кождого округа. Число кандидатів на державній лісті не може переходити суми 100.

Прилучення окружних ліст до державних відбувається в той спосіб, що кождий повновласник окружної лісти кандидатів може зложити на руки голови окружної виборчої комісії письменну заяву, що свою лісту прилучує до означеної в заяві державної лісти, о скільки лісти годяться поміж собою в заголовках.

Голосування відбувається протягом одного дня від 9. рано до 9. вечір в льокали обласної виборчої комісії при помочі карти голосування білої краски, на якій виборець означує словами або цифрами число вибраної ним лісти кандидатів, почім вкладає її до спеціяльно остемпльованої білої коверти, яку дістає в виборчому льокалю і віддає голові комісії, який по провіренню стемпля вкидує коверту до виборчої урни.

Усталення результатів голосування переводять в поодиноких областях обласні виборчі комісії, обчислюючи число голосів, відданих на поодинокі лісти кандидатів. Подробичний протокол обчислення голосів пересилається бездротово дотичній окружній виборчій комісії, яка найпізнійше до трьох днів до голосування збирається на засідання в цілі усталення результатів голосування в окрузі, обчислюючи число голосів відданих включно в усіх областях на поодинокі лісти кандидатів, опісля приступає до поділу мандатів т. зв. **системою де Гондт-а**, якого суть зясовується більш-менш на такому прикладі:

Уявім собі, що в даному шестимандатному окрузі зголошено чотири лісти кандидатів, означені числами 1, 2, 3, 4 по черзі. Уявім собі далі, що на лісту ч. 1 впало загалом в окрузі важних голосів 79.248, на лісту ч. 2. — 54.160, на лісту ч. 3 — 29.100, на лісту ч. 4 — 12.110. Числа ті виписується чергою в одному ряді, а відтак ділиться їх через 1, 2, 3 і т. д. отже:

ділиться через:	ч. 1.	ч. 2.	ч. 3.	ч. 4.
	79.243	54.160	29.100	12.110
1 :	79.248	54.160	29.100	12.110
2 :	39.624	27.080	14.550	6.055
3 :	26.416	18.053	9.700	4.037
4 :	19.812	13.540	7.275	3.027

Відтак виписується шість найвисших квотів, бо стільки є в даному окрузі мандатів до поділу, а саме: 79.248, 54.160, 39.624, 29.100, 27 080 і 26 416. Квоти: першу, третю і шесту узято з лісти ч. 1. Отже на цю лісту припало 3 мандати після черги зголошення на ту лісту кандидатів. Квоти: другу і пяту взято з рубрики лісти ч. 2., отже на цю лісту припало 2 мандати. Четверту квоту узято з рубрики лісти ч. 3., на яку тим самим припав один мандат. На лісту ч. 4. не припав ні один мандат, а зібрані нею голоси в сумі 12.110 **пропадають безповоротно**.

Підчас дискусії над ординацією виринали проєкти, щоби ті останки голосів з цілого простору польської держави і занятих нею земель комулювати на державних лістах, але ця остання концепція, упала з кривдою для малих угрупованьі польського сойму.

Натомісць польська виборча ординація передбачує, що поділ 72 мандатів з державних ліст, з яких можуть користати тільки ті групи чи партії, які з окружних ліст переперли послів що найменче в 6 виборчих округах, відбувається в той спосіб, що сумується числа мандатів, узисканих поодинокими групами в округах і ділиться у відношенню до них суму 72 державних мандатів тоюж системою де Гондта.

Уявім собі, що принайменче в шести виборчих округах перевели своїх послів такі партії: ендеки, що зискали загалом в усіх виборчих округах — 140 мандатів, хадеки — 90 мандатів, людовці — 60 мандатів, демократи — 42 мандати, робітники — 40 мандатів. Отже поділ 72 державних мандатів буде в такому випадку переведений так:

ділиться через:	140	90	60	42	40
1.	140	90	60	42	40
2.	70	45	30	21	20
3.	47	30	20	14	13
4.	35	23	15	11	10
5.	23	18	12	8	8

і т. д. ділиться через 6, 7, 8 аж поверх 72, бо тільки є мандатів до поділу. Поза тим виписується по черзі 72 повищі квоти і приділюється поодиноким державним лістам відповідно до черги імен в залежности від числа найвищих квот, які випали на рубрики поодиноких ліст.

(Конець буде.)

ти теперішнього державного ладу в Укр. Соц. Реп. Фед.

4) Уряд Укр. Соц. Реп. Фед. зобовязується зі свого боку дипльоматично поперти постуляти З. О. У. Н. Р.

6) Горожани із Сх. Галичини будуть окремо трактовані від польських горожан.

Тайний додаток: а) До дня 1. листопада 1922 уряд З. О. У. Н. Р. віддасть до рук Укр. Сов. Представництва у Відні акти, що відносяться до співпраці Укр. Нац. Коміт. з польськими органами; в) dosier особистостей, що походять з України і є в контакті з еміґр. українським повстанським комітетом, вичислені в анекс. 2) в.

Тайний додаток: d) Від дня 1. вересня уряд З. О. У. Н. Р. одержує за посередництвом Укр. Сов. представника у Відні 750.000 (сімсот пятьдесять тисяч франків фр.) місячної рати з 10 міліонового кредиту, ухваленого дня 18. мая 1912. За уряд З. О. У. Н. Р. — *Назарук*, — *Біберович*.

* * *

Ми були би не звертали уваги на ці хорі або злочинні маячення, як би не те, що їх повторила безкритично майже вся брукова польська преса. А відомо, що убога духом польська публика переважно черпає всі відомости з брукової преси. Це й приневолило нас присвятити дещо місця черговій фабрикації брукових паразитів. Отже що вдаряє хоч трохи розсудливого читача? Перш усього страшна, до неба о пімсту взиваюча неграмотність. В першій точці не знати, що то за „Уряд Соц. Реп. Федерат“, бо такого уряду нема на цілім світі, а є тільки уряд **Р. С. Ф. С. Р.** (Русская Соц. Федерат. Совет. Респ.) Так само нема уряду ані державного організму З. О. У. Н. Р., а є тільки уряд **З. У. Н. Р.** (Західно-Українська Народня Республика). Територія Східної Галичини була **австрійською** територією, а не австро-угорською. В другій точці стрічаємо назву „Укр. Соц. Реп. Фед.“ Що то за звір? Такої республики нігде нема, а є тільки У. С. Р. Р. (Українська Соц. Радянська Республика), котра не є **федеративною**, а лиш входить в загально російську федерацію. Горожани Східної Галичини є на цілім світі трактовані відрубно від польських горожан, отже точка 6-та є зовсім зайва. Кождому Українцеви було би цікаво знати, що то за такий апокаліптичний „Український Нац. Коміт.“, що працює з польськими органами, — а його акти має „Уряд З. О. У. Н. Р.“? На території, підчиненій польській владі і у Відні нема ніякого „Українського Нац. Коміт.“ Тільки в Парижі є москвофільський „Український Національний Комітет“ з ославленим Моркотуном на чолі, але 1) той комітет ніколи не працював з польськими органами, бо є ярко протипольський, 2) навпаки він працював в тісній звязи із старорежімними царськими дипльоматами (Сазонов, Маклаков), а тепер попирає тенденції „сменовеховц-ів“, отже тим самим оборонює большевицьку концепцію російської федеративної державности і 3) звідки „уряд З. О. У. Н. Р.“ приходить до актів „Українського Нац. Коміт.“? Поминаємо неясний уступ про українських повстанських еміґрантів, а звернемо увагу на другий „тайний додаток“. — Недавно польська преса оголосила, що до нас йдуть гроші з Берліна в німецькій валюті із знижковою тенденцією. Ми висловили тоді бажання, щоби польські пресові фабриканти видумали для нас якусь кращу валюту. Тішить нас, що вже в короткому часі німецькі марки замінено на французькі франки. Але ми і з цеї валюти не є вдоволені і тому просимо, щоби при черговій фабрикації поправлено валюту на доляри або на фунти стерлінґів.

Ще одна замітка: „Справедливосьць“, подаючи текст умови, пропустила точки 3 ту і 5-ту, хоч подала аж два „тайні додатки“. Нам було би цікаво знати, що саме містять пропущені точки? Під умовою фіґурують підписи „За уряд З. О. У. Н. Р.“ — Назарук і Біберович, але чомусь нема підписів ані за „Уряд Соц. Реп. Федерат.“, ані за Уряд „Укр. Соц. Реп. Фед.“. Чи іґноранція „Справедлівосці“ сягає аж так далеко, що її письмаки не знають, що на чолі дипльоматичного представництва У. С. Р. Р. стоїть Юрко Коцюбинський? Вкінці годиться зазначити, що — виписуючи під умовою назвиско Біберовича, який не стоїть в ніякім відношенню до уряду З. У. Н. Р., зроблено такий самий дивогляд, як коли би ми написали, що авторка цеї гумористичної саламахи вродила дитину з двома ослячими головами.

Цих кілька заміток подали ми з тою метою, аби на другий раз заприсяжені іґноранти, або — кажучи по російськи — „круґом дуракі“ — краще орієнтувалися при фабрикації нових „політичних умов“ і могли їм надати прикмети правдоподібности хоч перед своїми убогими духом читачами.

Оґіркові маячення.

У Львові при вул. Тихій появляється дуже крикслива брукова ґаветка, що носить кабалістичну назву „Справедлівосць“. Її головним завданням є боротьба з відомим на львівськім бруку земним планетником Файвелем recte Феліксом Туменом, що для провокації і патріотичного реву розпоряджає аж трьома ринштоковими свистками: щоденником „Ґазета цодзєнна“, понеділковим виданням цеї ґазетки „Пшеґльонд понедзялкови“ і тижневиком „Справедлівосць хшесьціяньска“. Між цими двома таборами йде завзята, неуступчива боротьба чисто апашівського покрою, або — як каже наша приповідка — „здибався Яким з таким“. Наслідків ця боротьба не буде мати ніяких, хіба що польський словник збогатиться кількома „моцними“ висловами.

Оба табори поза обопільним поборюванням на особистім підкладі, мусять в своїх орґанах подавати ще й инші „сензації“, щоби могти морфінувати своїх невибагливих читачів. В орґанах Тумена постійно стрічаємо несотворені видумки про Українців. Тепер і противник Тумена „Справедлівосць“ при вул. Тихій позавидувала лаврів і успіхів туманівським орґанам і помістила в останньому числі обіцюючу провокаційну статейку під написом „Документ ганьби“.

Цей славний „документ“ — то ніщо инше, тільки політична умова Західно-Українського Уряду з большевиками. Після невдач в Анґлії, Франції, Італії, Америці й Канаді „громада авантурників з ославленим Костем Левицьким, Брайтером і т. п. запродалася большевицькій чрезвичайці“ і — натурально — найпідлійше в світі зрадила український Піємонт. На доказ тої страшної „зради“, з приводу котрої крівавиться „справедливе“ серце „Справедлівосьц-і“, наводить там і виїмки з „автентичної“ умови. Ось вони:

1) Уряд Соц. Реп. Федерат. признає права і претенсії З. О. У. Н. Р. до бувшої австро-угорської території Східної Галичини.

2) Уряд З. О. У. Н. Р. не буде в будуччині ані посередно, ані безпосередно вести пропаґанди про-

Іміґрація до Зєдинених Держав.

Як подає „Tägl. Rundschau“, на основі закону про іміграцію до Зєдинених Держав може від 1. липня приїздити там річно 357.803 іміґрантів, значить о 1.978 більше, чим в попереднім році. З цього числа припадає на поодинокі держави: Німеччину 67.607, Англію з Ірляндією 77.342, Італію 42.057, Польщу 21.076, Росію (европейську і азійську) 21.613, Швецію 20.042, Чехословаччину 14.357, Норвеґію 12.202, Францію 5.729, Австрію 7.451, Бельґію 1.563, Грецію 3.294, Мадярщину 5.638, **Східну Галичину** 5.786, Румунію 7.419, Еспанію враз з канарійськими островами 912, Швайцарію 3.752, Югославію 6.426, Палестину 57 і Туреччину 2.388 осіб.

Американське представництво у Варшаві в своїм списку подає ще число іміґрантів до Зєдинених Держав з Литви (2.310) і **Бесарабії** (2.792).

Протягом місяця може виїхати до Зєдинених Держав найвище 20 проц. з вище поданого числа осіб.

Як бачимо, уряд Зєдинених Держав трактує Східну Галичину і Бесарабію як окремі території.

Справа німецьких відшкодовань

Конференц'я союзних держав.

З Ліфилду доносять: Дня 7. ц. м. розпочалася конференція союзних держав в справі відшкодовань міжсоюзних воєнних довгів. Потребу обговорення цеї справи, спричинив спадок німецької марки і невиплачення чергової німецької рати. Ситуація представляється так, що Німеччина винна союзникам великі грошеві суми, з чого Франція повинна одержати більшу частину. З черги Франція є задовжена в Анґлії, а та знова в Америці. До нині ніяка зі сторін не виплатила вгаданих довгів. Зєдинені Держави жадають виплати від Анґлії, та знова жадає того самого від Франції. Франція відказується заплатити Ан-

ґлії, коли Німеччина не виповнить своїх зобовязань.

„Тан" в справі відшкодовань.

В справі німецьких відшкодовань пише „Тан", що Англія готова згодитися на те, щоби Німеччина, котра зобовязалася до 10. червня 1921 р. сплачувати місячні рати у висоті 2 міліонів фунтів срерл., сплачувала тільки півтора міліона фунтів, які підуть до каси комісії відшкодовань, замісць до компензаційних урядів в Парижі або Штрасбургу. „Тан" пригадує, що паризький компензаційний уряд числить загалом на вплив 170 міліонів франків, а штрасбурський на 600—800 міл. фр. Тут є включені також інтереси більш чим 115.000 вірителів з Альзації і Льотаринґії. Колиб отже рішено — пише „Тан" — зменшити німецькі рати до четвертої части їх попередньої вартости, а при тім відсилати їх всупереч призначенню до каси комісії відшкодовань, тоді потерплять на тім в першій мірі французькі вірителі.

Проти мораторії.

„Тан" обговорюючи справу мораторії для Німеччини без поставлення нових услівій і без одержання певних гарантій завважує, що в цей спосіб зробиться прислугу тільки упривілейованим одиницям в Німеччимі, які хочуть одержати час і змогу, щоб вивезти знову за границю свіжо нагромаджені капітали. Натомісць погіршилося положення широких мас німецького народу, які треба боронити перед використанням. Також вірителі в коаліційних державах булиб покривджені. Отже, замісць прикладати руку до такої несправедливости, — кінчить „Тан" — повинна Франція відзискати свободу акції обороняючи попри свої права, також дійсні інтереси німецького народу.

Поанкаре годиться на редукцію німецьких репараційних рат.

„Дейлі Мейл" доносить з Льондону, що Поанкаре згодився би на редукцію німецьких репараційних рат, але буде обстоювати при тому, щоби Німеччина платила дрібні аж до останнього феніґа.

Рішення комісії відшкодовань.

Аг. Аваса доносить з Парижа: Комісія відшкодовань рішила 3 голосами проти 1 відложити аж до закінчення льондонської конференції, рішення в справі внеску англійського делеґата, щоби завісити німецькі виплати у вальорах, аж до кінця біжучого року.

Натиск на Німеччину.

„Матен" подає: Пресовий відділ при старшім комісарі для Альзації і Льотаринґії розіслав повідомлення, що по думці рішення з 5. серпня, банки і фінансові інституції в Альзації і Льотаринґії не мають дозволу виплачувати німецьким горожанам грошевих сум, які вони зложили в тих банках, без огляду на це, в якому часі були зложені. Через це зарядження, банки і фінансові інституції в Альзації і Льотаринґії, обіймають роль секвестра над контами і депозитами німецьких горожан.

Споза дротів.

Сухітники.

Щепйорно, 27. VII. 1922.

В одній зі своїх попередніх кореспонденцій я обіцяв написати про сухітників. Приїхали ми на інтернацію без них. Перші хорі на сухоти зявилися щось через 6—7 місяців сидіння за дротами. Чим дальше, тим більша скількість захоровує на сухоти. Зараз на всю нашу армію нараховується до 300 душ зареєстрованих туберкульозних, або, як їх тут називають, „тебецістів" (Т. В. С.). Біля 100 душ з них лежать у щепйорнинському і стрілковському шпиталях. На разі не маю під рукою матеріялів що до стану сухітників у Стрілкові. Обмежуюся доповіддю про них у щепйорнинському шпиталі.

В Щепйорно сухітники розльоковані в двох бараках, з тонкими двостахловими дерев'яними стінами, з залізними печами, ординарними вікнами і т. и. Стан самих бараків постільник і шпитальних приладів—брудний, заяложений. Лазня функціонує нерегулярно й постійно — рідко. Ліків — жадних. Відживлювання погане. (Денний раціон: 350 гр. чорного хліба, 30 гр. товщів, 150 гр. мяса, крупи 150 гр. і 60 гр. цукру. Це старшинська пайка. Більшменш така сама пайка й для козаків). Часто густо харчові продукти замінюються. Замісць мяса видаються оселедці, крупи — картопля і т. и. Продукти одержує адміністрація шпиталю (українська). Деяка кількість з тих продуктів до хорих не доходить. Причини цього недоходження — порядки шпитальної кухні, нечесність декого зі співробітників господарчого шпитального (українського таки) апарату і хронічне службове нехлюйство завідуючого шпиталем д-ра Леонтьева.

Цей д-р Леонтьєв — це свого роду єгипетська кара для всього українського шпиталю.

Типовий царський служака. Знає добре способи московського адміністрування, волокіти, куутянини й ретельного заховування кінців у воду.

Він цілком не надається на становище завідуючого шпиталем у сучасний, виїмятково трудний час. В цьому стані була би відповідною тільки людина ідеї, самопосвяти й безперечної чесноти. Але, такі лікарі, коли вони й є, то животіють в загоні.

Про що дбає наша т. зв. Санітарна Управа й усіляке начальство —Господь його святий знає. В майбутньому не передбачається жадних змін на краще. Та чесна кумпанія, що зветься т. зв. тарнівським центром, не допускає на більш менш відповідальні становища свіжих і нових людей, лише своїх приспішників. Про якийсь громадянський контроль, критику, прилюдність — тут ані знати, ані чути. Все робиться по принципу особистого погляду, симпатії, власних обрахунків, примх і антипатій, або прихильностей. Цей гангренозний стан наших верхів особливо дошкулює найбільш скривдженим мачухо-долею — сухітникам нашим, інвалідам й решті чесного та ідейного старшинства і козацтва. Особливо розпучлива доля сухітників. Хронічне недоїдання, відсутність ліків, погані санітарні і нарешті, такі же самі кліматичні умовини — все це в купі створило те страшне зачароване коло, з якого лишається для них тільки одинокий вихід — домовина!

Торік і в початку цього року Т-во У. М. С. А. зорганізувало у Закопаному санаторію для сухітників з таборів інтернованих. Нею завідував д-р Левицький. Вона багатьох уратувала від передчасної смерти. Зараз її вже немає. Зліквідувалася. (Була та ще й зараз є змога зорганізувати, при невеликих, порівнюючо, втратах свою власну санаторію, але... наш „центр" на такі справи не має грошей. Вони йдуть на утримання своїх людей на ріжних бутафорських посадах міністрів, дипльоматичних представників, генералів, курієрів і т. и. ансесуарів великодержавної політики).

Саме фатальне в усій цій сухітничій справі — це те, що на цю проклятую хоробу занедужують найбільш чесні й ідейні люде. Якось так складається, що ріжні спекулянти, лавкачі й пройдохи — на сухоти зовсім не вразливі. Так само не вразливі на них люде прості, що не здатні до глибоких душевних переживань. Очевидно істнує якийсь недосліджений медициною звязок між психічно-моральним станом людини та сухотами. Вразливість ця для нас, в даному разі, набирає особливо грізного значіння. *Гнат Панченко.*

Наші роботи.

Стшалково, 1. серпня 1922.

Наш задротянський загал поділяється на декілька ґромадських шарів. Поділом цим, на разі, користуюся лишень для означення матеріяльного забезпечення. Властиво — самозабезпечення. Отже, перший найкраще самозабезпечений шар — це наші інтенданти. (Є вийнятки, але дуже незначні — одиниці). Хист до самозабезпечення вони цілковито перейняли і відповідно до обставин, місця і часу, удосконалили і розвинули, від колишніх, знаменитих своїми злодійствами, московських інтендантів.

Інтенданти, або, як звуть їх — постачателі, потім „кооператори" (гляди допис мій „Наша кооперація") і звичайні спекулянти — це найкраще самозабезпечений наш громадський шар. Вони мають постійну працю, не голодують, пють горілку, грають в карти і взагалі час інтернації використовують на славу потомству і батьківщині. Часом, один другому бють пяні пики... Це наша таборова аристократія. Сметанка задротянської „нації".

Друга категорія — це командіри частин, почавши від командірів дивізій до полковників включно. Вони мають певний мінімум для прожиття. Але — тільки мінімум і то — дуже мінімальний. До цієї категорії можна віднести й те старшинство і козацтво (багато з них — жонаті), яке шляхом тієї чи иншої, не понижаючої гідности вояка, праці (лекції, ручний труд, переписка, театральна й музикальна праця, вишивання до У. М. С. А., набивка цигарок у приватні крамниці, праця в т. з. „кооперативах" і т. п.) здобуває якусь злиденну копійчину, якою й покриває свої самі необхідні щоденні витрати.

Третя категорія — це все инше старшинство, що по тим чи иншим причинам не може належати, ані до першої, ані до другої категорії. Стан його в усіх відношеннях — розпучливий. Ні звідкіль ані копійки, Шамотання, постійне недоїдання, воші, блохи, блощиці, бруд, стале сидіння за дротами — оце його доля.

Наші „союзники" не застосовують до нас навіть тих елементарних правил гигієни, на основі яких Німці два рази на тиждень виводили своїх полонених поза табор на прогульки. Але ж у цьому виключно й цілком винувате наше начальство. (Про нього иншим разом). Все, що можна було продати, виміняти, вкоротити й обкраяти — все це давно продано, виміняно, вкорочено й обкраяно. Здобуті цим шляхом гроші проїлись, прокурились, видались. Тарнівський же центр, от вже другий рік, ані копійки для задротянців не виплатив. Хоч-не хоч люде шукають якоїсь спромоги заробітку. Йдуть на роботи. Але всі — незорганізовано, анархічно. Дістаються до лап ріжних павуків, що за 100 мп. в день платні, $1^1/_2$-2 фунта хліба та стількиж картоплі, примушують наших людей до тяжкої праці, як копання каналів, криниць, польові роботи і т. и. Експльоатуються в той спосіб переважно одиниці. Але траплюються випадки масового закабалення, з якого трудно видістатися для жертви, іззаза віддалення від табору, відсутности грошей, документів і т. и. Трапляються случаї й сумлінного поводження, але їх мало. 20-30%. Решта експльоатується самими модерними способами.

Цей анархічний стан з нашими робочими викликає гостре незадоволення серед польських робітників, які, цілком слушно вбачають у наших робітниках чинник конкуренції й дезорганізації своїх відносин до працьодавців. Большевицькі й ендецькі елементи польського суспільства з задоволенням дивляться на цю нашу конкуренцію.

Про якісь зміни на краще — ані чутно, ані видно. Йде зима. А третя категорія, не дивлячись на свої „заробітки" — гола-боса й до краю виснажена. *Гнат Панченко.*

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника"! — Жертва проситься слати до Kрайового Союза Kредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

З хроніки лихоліття.

Starostwo w Rohatynie.
L. 12307.
Rohatyn, dnia 28. czerwca 1922.

Do
Pana Andrzeja Andrejowa
w Obelnicy.

Na prośbę z dnia 2. II. 1922. oprócz jednego egzemplarza statutu zwracam który zatrzymano w tutejszych aktach powiadamiam Pana, że Województwo reskryptem z 10. III. 1922. L. 4309/pr. zgodnie z wnioskiem Starostwa zakazuje na mocy §. 6. ust. z dn. 5. maja 1869. Dz. p, p. Nr. 66. zawiązania stowarzyszenia „czytelnia Proświty" w Obelnicy ponieważ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że założycieli stowarzyszenia pod pokrywką stowarzyszenia prowadzić będą agitację przeciw państwową.

Od tej decyzji wolno wnieść rekurs do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych który podać należy do Województwa w terminie dni 60. licząc od dnia następującego po dniu doręczenia intymatu niniejszej decyzji.

Radca i kierownik Starostwa:
(підпис нечиткий).

Дописи з краю.

Дубляни пов. Львів.

Війтівська самоволя.

У пятницю дня 4 ц. м. тутешний війт Щепан Пупка велів скликати всіх мешканців села до школи і з уряду оголосив, що їхні будинки є вже примусово обезпечені у варшавсько-польській Дирекції обезпечень, а в/дтак відчитав виказ, кілько котрий має платити, і взвав нових примусових обезпеченців до заплати примусових премій найдальше до кінця серпня, инакше забере їм послідну корову з обійстя чи лах з хати, ще й поліцією грозив.

Селяне, обезпечені в „Дністрі" або в Тозаристві краківськім, виказувалися полісами асекураційними і, покликуючися на кінцевий арт. 42 закона про примус асекурації, виясняли Пупцеви, що на їх будинки примус не пошириться. Инші ніде не обезпечені звертали увагу, що Пупко дещо поспішився, бо, після міністеріяльного розпорядку з 29 червня 1922 під 423 примус, здержаний до часу, поки не будуть переведені вибори до Ради надзирної. Та закурічений Пупко в одно пленичив про послідну корову з обійстя і послідний лах з хати.

Пупко одним махом війтівської палиці уневажнює всі до тепер заключені в нижчих Товариствах асекураційних обезпечення, ба міністеріяльний розпорядок а навіть законні постанови. Може би власти занялися нашим дублянським Корфантим та наказали йому респектувати закони, щей пригадали йому, що входить в круг його урядовання а що ні.

Голоско к. Львова.

Гарний успіх культурної праці.

Театральний Гурток при читальні „Просвіти" на Голоску коло Львова дав оноді виставу „Наталки Полтавки". Коли зважиться, при яких тяжких обставинах приходиться сему Гурткови працювати, то з тим більшим подивом і вдячністю треба нам дивитись на їхню роботу. Театральний Гурток працює в маленькій розмірами салі, та на мініятурній сценці, а всетаки як гарно він там устроївся і все справді по аматорськи: завіса з килимів, декорації паперові, а так гарно і зручно построєні, що душа радується, коли бачиться, що при добрій волі і охоті можна все зробити. Як ще згадається, що члени сего трудящого Гуртка не самі місцеві громадяне і що працюють самі власними силами, то не слід не висказатися про них з повною пошаною. Інші гуртки, що нарікають на брак засобів до праці, брак місця, сцени, декорацій і т. д., нехай зайдуть на Голоско та подивляться, як воно робиться, коли того всего немає.

„Наталка Полтавка" йшла при битком виповненій салі. Аматори вивязалися зі своїх роль без закиду. Вистава зробила на зібраних добре враження, в чім заслуга тих, що приготовляли представлення.

Денисів, пов. Тернопіль.

Віднова громадського життя.

Наше село, яке в половині було знищене Москалями, поволи відбудовалося без ніякої чужої помочі а заразом громадяне почали гуртуватися і відновляти передвоєнні товариства, щоби не оставати позаду, хоч далеко до цього, щоби в культурних змаганнях осягнути між селами Поділя перше місце, як це було перед війною. Перша чит. „Просвіти" відновила свою діяльність, але її життя почало проявлятися доперва від 1921 р. Від тоді її заходом устроювано збірки, почесний дар „Просвіті", фонд „Учітеся", коляду для „Рідної Школи", як рівнож уладжено шість вистав і концерт в честь Т. Шевченка. Доходи з сего призначено на потреби читальні і збогачення бібліотеки.

Живійше поплило життя, коли декількох цікавійших одиниць відновили „Спілкову Торговлю". Заходом її членів громада вибудувала дім, де вже бодай сяке-таке приміщення мають згадані товариства, куди можна зайти, погуторити, прочитати часопис, а навіть дати представлення. Бо всі гарні товариські і громадські доми знищені до чиста в 1914 р. і годі допроситися бодай частинного за них відшкодування. „Спілкова Торговля" мимо конкуренції „кółka" і слабких фінансових підстав, зуміла здобути собі протягом року тріввкі основи і майже передвоєнне місце в селі так, що о її будучність можна бути спокійним.

Анормальним обявом наших громадян є брак охочих батьків образувати своїх дітей. Як колись село мало трийцятьох гімназистів в одним році, так тепер почавши від 1910 р. не можна занотувати ані одного охочого дати своїй дитині поза-сільське образовання в якім небудь напрямі. А богатим засобів на це чейже не бракує. Можна сподіватися, що наші учителі підуть слідами своїх попередників педагогів, як о. Й. Вітошинського і Ем. Бородієвича і ін. і зуміють рушити цю справу з мертвої точки.

Слід би ще взяти під розвагу відновлення колись славного денисівського хору, тимбільше, що не брак ані одиниць, які розуміються на провадженню хору, а також таких, що знають ноти і мають охоту памятаючи лíпші часи, коли то своїм співом і музикою одушевляли на концертах в Тернополі добірну публику. Ся справа може удатися, бо читальня має вже свою власну хату.

Підберізці пов. Львів.

Миле діточе свято.

Вже вдруге за час великої війни громадяне Підберезець гостять у себе т. зв. вакацийну оселю. За раз перебуває тут 20 дівчаток з львівських українських шкіл. Є вони на харчах у громадян, а сплять в шкільних клясах. Патріотичні громадяне не лише дбають о обильний і здоровий харч для дітвори, але ще й часто забавки купують. Тож вдячна дітвора улаштовала для них на прощання в неділю, дня 6. ц. м. виставу „Червона шапочка". Треба було видіти на сцені ці гарні діточі опалені лиця в ролі русалок. Після вистави одна з дівчаток в гарній промові подякувала громадянам за їх надзвичайну гостинність, як також і місцевим паням, які обняли нагляд і провід оселі. На особлившу подяку заслужила панна Юлія Шубертівна, місцева учителька, яка стала справдішньою мамою дітвори.

Коли перед феріями виділ Оселі розписував листи до ріжних громад і людей, чи не схотіли би умістити у себе на місяць оселі, то ніхто не відгукнувся. Одна лиш громада Підберізці зголосилась, хоч перед двома роками гостила вже у себе оселю. Тож честь такій патріотичній громаді! В суботу, дня 12. ц. м. приїздить оселя до Львова.

Прошений.

РІЖНІ ВІСТИ.

Бої в Ірляндії.

„Дейли Кронікль" доносить, що бої в Ірляндії ведуться на просторі 160 км. Війська правительства зайняли ряд укріплень в околиці Корку і находяться у віддали одного кільометра від міста. Треба сподіватися, що в короткі впаде також Кілмалк, де находиться головна кватира повстанців.

Засідання німецького кабінету.

Пат. доносить з Берліна: німецький кабінет зібрався дня 7. ц. м. на засідання, щоби обговорити справу примусових заряджень, які заповіла Франція.

„Берл. Тагебл." подає, що німецький кабінет застановлявся над цим, чи на примусові зарядження Франції відповісти подібними зарядженями, чи внести протест проти рішень французького уряду.

Фашісти розвязують соціялістичні кооперативи.

Пат. доносить з Генуї: Генуенські фашисти зайняли площу і палату Ст. Джорджо, де міститься заряд портової консорції. Фашисти зажадали розвязання портових кооператив консорції, що були до тепер в руках соціялістів.

Домагання фашістів виповнено.

Втрати французької маринарки.

„Матен" подає, що втрати французької маринарки в часі великої війни доходять до числа 11.337 вбитих і ранених.

Большевики хочуть заволодіти Владивостоком.

З Читы повідомляють, що тамошні большевики приготовлюються горячкою до наступу на приморську область. Большевики не скривають, що хочуть заволодіти Владивостоком.

Обіг банкнотів в Німеччині.

До Бордо доносять з Берліна, що обіг банкнотів в Німеччині доходить до висоти 190 міліярдів марок.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лeся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Льондонська конференція.

Льондон. (ПАТ.) Вчерашня конференція почалася о год. 11. Перший на засідання прибув японський амбасадор, опісля представники Італії й Франції. Численна публика вижидала прибуття делегатів. Перше засідання тривало дві години; потім перервано наради. Підчас перерви делегати розглядали пропозиції Поанкаре. Коли делегати покинули салю нарад, остали там англійські фінансові делегати та Чемберлен і Уортінгтен Евенс. Вони конферували 20 хвиль з Л. Джорджем. Льорд Керзон не був присутний на засіданню. Англійські делегати відказалися дати пояснення про перебіг нарад.

Париж. (ПАТ.) Авас. Поанкаре мав нині довшу розмову з бельгійським президентом мін. у справі компензаційних сплат і в справі мораторії. Після цієї конференції прибули французькі делегати на Давнинг Стріт. Властиву конференцію попередить вступна нарада, в котрій крім трьох президентів міністрів Л. Джорджа, Поанкаре і Теніса візьме участь італійський мін. загр. справ Сканцер.

Париж. (ПАТ.) Льондонський справоздавець „Пті Парізієн" доносить, що бельгійські міністри Тені і Жаспар мали вчера довшу розмову з Л. Джорджем.

Бої в Ірляндії.

Деблін. (ПАТ.) Авас. З огляду на зайняття Мільмальок військами в. держави, відділи неправильних військ на схід і захід від Лимерік розбіглися.

Льондон. Вольф. В Деблині викрито великий заговір, що має на ціли висадити у воздух всі мости, перервати залізничу комунікацію і знищити дороги так, щоби місто відтяти зовсім від світа. Арештовано 180 осіб.

Заворушення в Італії.

Рим. (ПАТ.) В Генуї прийшло вчера до нових сутичок. Спалено редакцію часопису „Іль Ляворо".

Рим. (ПАТ.) Положення Італії поправилося. В Медіоляні страйк покінчено. Стан облоги був проголошений в Генуї, Медіоляні, Анконі, Пармі, Ліворні і Престії. В околиці Ліворна розвязалися соціялістичні організації з побоювання перед нападами фашістів. Соціялістична управа міста Версни уступила.

Рим. (ПАТ.) Фашисти оголосили демобілізаційний приказ, що велить їм вертати до місць побуту.

Жертви тайфуна.

Гонг-Конг. (ПАТ.) Авас. Втрати в людях, які спричинив тайфун в околиці Сватау, перевисшають 10.000. Місто знищене.

Управам Українських сиріт-ських Захистів під розвагу.

Зближається осінь і в тім часі Управи всіх Українських сирітських Захистів уряджують збірки на селі. Результат таких збірок, о скільки я мав нагоду приглянутися, був по найбільшій части дуже мізерний. Частину вини цьому можна приписати воєнному лихоліттю, бо прим. возьмім під увагу Поділя. Тут жнива через сім літ аж до 1921 р. відбувалися під гуком арматних стрілів, а зібране збіже рідко коли ішло в хосен селян в цілости. Всеж таки вміло уладжена збірка могла би дати гарнійші результати.

Звичайно збірка відбувається по жнивах пізною осінью. А можнаб її з певністю уладити дещо скорше. От прим. в часі копання бараболь висилає Управа Захисту (за дозволом власти!) свого відпоручника, даючи йому дещо готівки та кілька порожних мішків. Сей відпоручник винаймає підводу на цілий день, просить собі до помочи одного члена читальні або кого иншого зnaного в селі і іде в поле. Селянин дуже радо жертвує на поли мішок бараболі, яка не набрала в него ще властивої вартости. А таку вартість осягає бараболя тоді, коли селянин мусить на своїх плечах мішки з нею поукладати на віз, доставити до села, зняти з воза, закопати на зиму і т. д. В цей спосіб можна би денно зібрати 20—30 кірців при малім видатку.

Зібрані бараболі можна зсипати або й вагонувати, а о скільки нема залізничої стації в місци, закопувати вміло в селі, а в лагіднійші дни в зимі, коли фірманки далеко дешевші, відставляти дальше. Збірку бараболь беру я тому під увагу, бо бараболя є у нас найважнійшою поживою. Приміром можуть нам послужити збірки по американських фармах, де такий квестор робить денно сотки км. не опускаючи ні одного фармера і з певністю не завсіди одержує більші квоти.

Семен Василяк.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

НОВИНКИ.

— „**Службова ліста" присяжних вуддів III. надзвичайної каденції, що розпочинається дня 4. вересня ц. р. з якої будуть визначені присяжні до розправи проти Степана Федака і тов.: Генрик Кікінгер, інжінер, д-р Корнель Тумін, адвокат, д-р Франціщек Гурніцкі, адвокат, Юзеф Міхалік, урядник Земского Банку Кредитового, д-р Леон Гартман, адвокат, д-р Людвік Мерер, адвокат, Еліяш Гешелес, директор бровару, Роман Рачиньскі, вл. реельности, Ян Войталевіч, вл. пекарні, Стефан Кондратовскі, інжінер, д-р Владислав Лаба, адвокат, Станіслав Лесьняковскі, вл. реальности, Кароль Юзеф Чавдерна, емер. бухгальтер Каси Щадн., Міхал Блажей, кравець, Кароль Щенсни Червіньскі, адвокат, Тадеуш Равіцкі, секр. гал. зв. промисловців, Владислав Шиманьскі, дир. торг. тов., д-р Генрик Регенбоген, адвокат, Франціщек Зейцер, майстер столяр., Станіслав Карвацкі, вл. реальн. і закл. рур, Айзиг Гаверштох, купець, Кароль Олянчук, майстер муляр, Якуб Найвонер, вл. цегольні, Станіслав Мотилевскі, купець, Марек Ціммер, ур. Банку пром., Казімерж Каменьобродскі будівнич., Оскар Мандін, ст. канцель. магіст., д-р Вітолд Ольшевскі, адвокат, д-р Станіслав Матерель, адвокат, Юзеф Скальскі, ур. тов. взоб., Мехель Борер, реставратор, Юзеф Лакомскі, Станіслав Крулік, Едвард Штоллер, ур. Банку пром., Маріян Строцкі, ур. банку торг., Як Мужиньскі, вл. реаль.**

— **Примусове стягання від Українців грошей на приватну польську школу.** В Добромилі є приватна польська „мейска" реальна гімназія. На цю гімназію призначив тимчасовий заряд міста Добромиля (лікар Пухальскі, великий польський шовініст), міський грунт, що лежить проти українського „Народного Дому". Поляки збирають гроші на будову де можуть; всякі уряди при ріжних квітах і урядових посвідках стягають від сторін примусові датки на будову польської гімназії. Також заряди домен і лісів, яких є в Добромильщині кілька, стягають при продажі дров від Українців навіть більші примусові датки на ту ціль. Українці протестують, та це нічо не помагає, бо в противнім разі польські урядники не хочуть продати дров.

— **Передвиборча горячка.** В Добромильщині хочуть кандидувати до

будучого польського сойму у Варшаві кс. Волянін і інж. Павловскі з Добромиля, та ще кількох польських шовіністів. Передвиборча кампанія вже почалася. Кс. Волянін примилюється і до Українців та старається їх (головно робітників і ремісників) втягнути у виборчий польський вир.

— **Недбальство наших духовних властей.** В перемиській епархії є декілька дуже добрих і богатих парохій, яких наші духовні власти не обсаджують вже від ряду літ. Парохії нидіють, будинки нищаться, церкви валяться, а гроші за винайм ґрунту ідуть до польського скарбу. Ще парохії по селах не так на цім терплять, та в більшій мірі терплять міські парохії; так пр. в повітовім місті Добромилі від 4 літ парохія необсаджена; це велика парохія, котра має крім Добромиля ще 3 сусідні села. В Добромилі все в неладі і церква і парохіяльні будинки і вікарівка і поле, яке арендують самі Поляки. Мешкань нема, а у вікарівці перед церквою тесля струже дошки. Депутації відповідають в Перемишлі: „То наша справа!“

— **Тиф у львівських бараках.** Репатріянт Стефан Коваль вертаючи із Сибіру занедужав у львівських репатріяційних бараках на тиф. Його перевезено до епідемічної лічниці.

— **Залізнича катастрофа у Франції.** У Франції приключилася нова велика залізнича катастрофа, в якій було 60 осіб убитих і 100 ранених.

— **Велика радіотелеграфічна стація.** В Асіжі у Франції побудовано нову радіотелеграфічну стацію, яка зможе висилати 30.000 слів на годину, при помочи трох апаратів. Ця стація є 4 рази більша від найбільших стацій, знаних до тепер в цілому світі.

— **Кара смерти.** У Варшаві на днях виконано засуд кари смерти на особі Генрика Терка був. капітана польської інтендантури, засудженого за шпіонажу в користь совітів.

— **Знов крадіж у церкві.** Дня 4. серпня в Любачові викрали невідомі злодії з церкви срібну чашу і богато инших літургічних посудин та хрестів, вартости кількох міліонів.

— **Вистава.** Дня 15. липня в селі Ганусівцях пов. Станиславів відіграв кружок аматорський виставу „Не ходи Грицю на вечерниці“ (Старицького) на дохід тутешньої спаленої церкви. Часть з того на голодуючих на Україні. Вистава ця випала гарно, головно хори мужеські і мішані випали чудово. Се все завдячуємо Вп. Пан. Ом. Мацьковій, дочці о. Янкевича тутешнього пароха і декана. Чистий дохід 34.000 мп., з того 14.000 мп. на голодуючих.

— **Жертва грому.** Дня 7. серпня рано ударив грім при вул. Пісковій ч. 10. у Львові і поразив дочку Українця Качараби. Лікарі пробують жертву грому повернути до життя.

— **Нещасливий випадок.** На днях недалеко Кнігинина коло Станиславова упав під колеса залізниці 20 літний залізничник Глинський і згинув на місци. Цей випадок зробив велике враження на мешканцях Кнігинина.

— **Здохлятина у львівських ятках.** Львівська поліція арештувала властителя ятки, який продавав мясо із здохлої корови, як це сконстатував доктор ветеринарії.

— **Нагла смерть.** Дня 6. серпня у своєму домі ринок 41, у Львові помер наглою смертю Александер Левіцкі, батько 5 дітей. Лікарі підозрівають, що смерть наступила наслідком затроєння метильовим алькоголем, які львівські шинкарі продають замість чистого „бонґу“.

— **Епідемія розводів.** Підчас війни в цілому світі зросло число розводів в нечуваний спосіб. В Німеччині занотовано по війні два рази більше розводів як перед війною. Прім ведуть великі міста. В Америці розводи прибирають характер епідемії; є міста, де на 3 родини, є два розводи. В р. 1921 в цілій Америці занотовано 61.689 випадків розводу, а 1920 р. 132.753. Американський публіцист і учений Кон подає яко головну причину цего явища цілковиту незалежність жінки в сучасній Америці. Жінки розводяться з леда якої причини, бо мають змогу працювати самі на своє удержання і бути вільними. На думку Кона деморалізуючий вплив на жінок мають театри.

— **Пересторога.** Дійшло до мойого відома, що якесь індивідум крутиться від довшого вже часу по східних околицях краю, заходить в інтелігентні доми і представляючи себе за мого сина, що повертає з Наддніпрянської України, виманює від людей запомоги і поміч на дорогу до дому. Недавно був він і в Калущині. Мої сини є дома, а цей осібняк є отже вельми підозрілий і небезпечний. Остерігаю Громаданство перед влізливістю цеї людини, з якою належить поступити отверто і рішучо. — *о. Омелян Король в Новиці.* 287 1—1

„ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ!“ Д-ра Ферстера (Lebensführung) в перекладі Юрія Кміта, вже вийшла з печатні і буде вислана на всі відомі адреси. Кожда інтелігентна людина повинна обовязково цю книжку мати і прочитати. Замовлення приймає: А. ОКПИШ, Львів, Кадецька 4. Ціна з пересилкою 1000 Мп. 266 2—10

ЖЕРТВИ

Просвітньо-організаційний фонд Тов-а „Просвіти“.

242). Лев Сілецький Інж. Львів 1000, кличе: Евгена Огоновського пов. суддю Надвірна, о. Омеляна Лопушинського, Чагрій п. Букачівці, Ліду Лукавецьку Львів; 243). о. В. Андрухів Ляшки, 2 000 кличе: о. Ольша з Сугрова, о. Омеляна Крвавича з Отиневич, о. П. Курчабу з Острова; 244) о. Теофіль Копистянський, Клебанівка 1000; 245) Анна Папула Скнилів 100; 246) Степан Козак ст. пр. Дмитровичі 1000, кличе: о. А. Брановського в Волосткові, Ант. Гмитрасевича дир. школи в Дмитровичах, Мілька Кушніра ст. пр. Волчищовичі, п. Судова Вишня; 247) Антін Губаль, ст. пр. Дмитровичі 500, кличе: Петра Ґула богослова Дмитровичі, Івана Кушика, Судова Вишня, Геню Косоноцьку, Никловичі п. Судова Вишня; 248) Михайло Сокальський Замарстинів 5.000, кличе: Йосифа Чорнобиля Замарстинів, Павла Цільника Замарстинів, Ігната Тичку Яричів новий; 249) Василь Романишин Бовшів, 1000, кличе: Стефана Стефанишина, Анатоля Курдидика, Івана Лашкова, Миколу Курдидика всі з Бовшова п. Болшівці; о. Юліян Дудкевич Шумляни 1000; 251) Павло Шухевич Вадовичі 1000; 252) о. Александер Бачинський Козівка, 2000, кличе: М. Смачилу М. Волощука по 2000, Леона Несторовича і Івана Горохівського по 1000 мп. всі господарі в Козівці повіт Козова; 253) о. Александер Козенка в Подемщині, 1000 кличе: Семена Супруна Львів, дорога Люблинська ч. 25., о. Івана Логінського Скоморохи п. Сокаль, о. Мих. Давидовича в Порічу грунт., п. Любінь великий, 254) Анна Ляховичівна Дунів 1000 кличе: Іванну Пелехатову і Анну Гринюхову в Кудерявець п. Милятин новий, 255) Семен Слупський упр. школи в Шоломиничах 1000, 256) о. Лев Залужний 2000, 257) о. Степан Юзич Книгиничі 1000, 258) Степан Федчишин Вікно коло Грималова 1000 кличе: Йосифа Колодія, Петра Антонишина і Якова Пришляка всі Вікно коло Грималова, 259) о. Роман Зарицький Вікно 1000 кличе: о. Івана Іванчука, Товсте коло Грималова, о. Теодора Пиндуса Зелена п. Грималів, д-ра Алекс. Грабовського Тернопіль, д-ра Волод. Дроздовського Нове село п. Іосо, 260) о. Мих. Дацько Пралківці 1000, 261) Іван Гречкосій учит. Шумляни 1000, кличе: о. Юліяна Дуткевича Шумляни, о. Олексу Шараневича Гнильче, Теодора Турчана упр. шк. Городенка, Василя Камянського Новосілці, 262) Лука Гарматій упр. школи Могильниця 2000 кличе: Мих. Ломацького учит. Голови, Івана Децика учит. Устеріки, Мих. Вахнюка учит. Перехрестне п. Устеріки н. Черемошем, 263) Степан Андрусечко Тернопіль 2000 кличе: Степана Кульчицького староста при воєвідстві Тернопіль, о. Гната Плешкевича Добростани п. Іосо. о. Юліяна Бачинського пароха в Великополі п. Янів, 264) Люба Цурковська Романів 1000 кличе: Оксану Масякову, Новосілці, Олімпію Олюцьку Литвинів, Галю Максимяківну Підгородище, Марусю Максимякову Миколаїв к. Бібрки, Галю Даниловичівну Ряшів, Миколу Стемпурського Полтва п. Глиняни, 265) о. Іван Харлампович Старява ad Яворів 1000 кличе: о. Вас. Кузича пароха в Яжові новім, о. Омеляна Радзикевича в Вишенці вел., о. Волод. Михайлишина пар. в Вишенці малій, 266) о. Мих. Клюк Заруддці 1000, 267) Олімпія Кульпа Коржеличі 1000 кличе: Наталію Строцьку Добряниці п. Утіховичі, о. Яримовича в Настащині, Свистуна в Хлібовичах, 268) о. Волод. Гмитрасевич Ліско 1000, 269) Осип Мартинюк Городок 2000 кличе: д-ра Льонгіна Озаркевича і о. д-ра Гната Цегельського кат. ґімн. оба Городок Яг., о. Василя Загаєвича Вовчухи, Волод. Кошалкевичівну начальн. Торговлі Перемишль, 270) Павло Янішевський упр. школи Дошниця 1000 кличе: о. каноніка пароха. Дошниця, Марію Угрин упр. школ. Совяткова вел. Романа Смалька, проф. ґім. Брустури, Жврика упв. школи Свєржава руська п. Кремпна; 271) о. Прокіп Максимюк, Медуха п. Галич 1000; 272) чит. Просвіти Медуха 1000; 273) Теодор Мороз Львів 2.000 кличе: Миколу Парфановича радн. зал. Львів, Домаґалевичів 2 на 5.000 мп. Миколу Чапельського радн. зал. Львів Юра ч. 5, Івана Ґецьова урядн. зал. Львів, Мурарська 33, Волод. Рогожу урядн. зал. Потоцького 110, Антона Демуса машин. зал. Львів вул. Нової рівні ч. 27, Маріяна Оглія урядн. зал. Львів Глубока ч. 4, Гната Паньчишина конц. адвок. Краківська 7. Конашевича начальн. ліквідат. „Дністер“ всіх на 2000, Василя Остапа, урядн. зал. Землковських 2, Микиту Хемина конд. зал. Львів, о. Миколу Кіндія пароха в Налітичах п. Пісочна всіх на 1000 мп.

Голодній Україні.

26.100 Мп. через о. Г. Коробчука збірка в с. Лазове і Кульно на Холмщині. 1400 Мп. збірка в с. Скварява Стара, в збіжжу 300 кг; 1000 Мп. збір. в с. Скварява нова, в збіжжу 800 кг. 50 кг. від о. В. Утриска; 5.000 збір. ка в с. Неґівцях через о. Н. Минка; 4.145 мп. с. Неґівці і Гудюка; 2.855 мп. с. Долга менова; Войнилівська; Войнилів збірка по 1.000 мп. І. Ткач, І. Мокрецький; 300 мп. о. Л. Зарицький, 205 мп. В. Андрусів; 200 М. Андрусів, М. Воробник по 100 мп. С. Кушлик, С. Тимків, М. Мурин, Н. Теліхович, Ф. Зелик, М. Тимків, Н. Баранівська; 3.400 мп. кл. І Б. філ. акад. ґімн. Львів.

Ланьцут. Зб. серед Українців: 10.000 мп. Д-р. Кіндрачук; 5.000 мп. Н. Н. по 2.000 мп. Данилевичева, Єльонкова, Секунда, Лавенцький, по 1.000 мп. Щербицький, Ліщинський, К. Мисевич, Пристайко, Негребецький Літепло Осташевський, Добранович, Пинтюк;

Дрогобич. Збірка. 20.765 мп. учен. укр. ґімназії; по 2.000 мп. Попович, Григорійчук; 1.235 мп. Поповичева; по 1.000 мп. Дир. Собчук, о. Венгринович, Солчаник;

М. Стрий і повіт. Дальші Збір. 29.655 мп. уч. укр. ґімн. в Стрию; 28.571 мп. збірка в церкві; 10.420 мп. приват. уч. семінар. 6.832 мп. дрібні жертви в Нар. Домі. 1870 мп. о. Тимцюрак з Дашави з акафісту, громади; 41.490 мп. Стинава нижна; 27.300 мп. Братківці; 23.600 мп. Пятничани; 20.000 мп. Кавсько; 20.000 мп. Жулин (аматор. гурт.); 15.750 мп. Стрілків; 9.400 мп. Слобідка; 8.932 мп. Голобутів; 6.700 мп. Стриганці; 5.300 мп. Татарско; 4.500 мп. Завадів: 3.100 мп. Молод. Брат. в Добранах; 2.000 мп. І. Король в Колодниці; по 1.000 мп. П. Олійник (Долина) о. Березецький в Грабовець; 400 мп. о. Дух в Довгого;

Ком. с. Лозівки пов. Збараж. Жертви в грошах: 2.000 Копчук М. 1.800 Н. Н., по 1.000 Корніцький П., Шуран Д., Пільцер Ношко, Яблонський В., 300 Альперн Р. Жертви в збіжу; 62 кг. Чернявський С., по 34 Чернявський В., Самодала П., 28 Кацавал Д., 26 Будзан Г., Чернявський Т., по 25 Ткач М., Козуб Д., Попович Д., Чернявський І. Вибодовський Т., Попович Г., по 24 Карпінчук М., Гевусь М. і 2 м. полотна., Буткевич О., по 22 Семчук С., Ковак С., 21 Доцик С., по 20 Рудик Г., Попович М., Волосецький В., по 19 Доцик М., Рудик М., 17 Стабінога П., 16 Буник А., по 15 Нагірний П., Скоцинь Т., Дуткевич А., Корній С., Скоцинь П., Шуран Г. Дозик І. по 14 Богачик П., Чорний Р., 13 Рудик Г., 12 Трач П., 11 Жук М., Насьчук О., по 10 Заяць, Бітюх М., Панчук В., Вибодивський О., Гудила П. і 2 м. полот., від 9—4 Папочик І., Чернявська Г., Буткевич А., Бугай П., Похільчук П., Папочик Д., Гриневич С., Корніцький І., Стецюк І., Осадчук В., Пурип Є. 2 м. полотна.

Комітет. с. Ободівки пов. Збараж; по 1.000 мп. Критович К., Потопко Г., Ничвида П. і 9 кґ. гречки, Лісньовський С., Добрянський І., Чернявський Г. і 2. м. полотна по 500 мп. Лісньовський Г., Шехтер Е., 200 Боредля І. і 10 кг. жита, 100 Вигера Д., Жертви в збіжу; (в кільоґрамах) 37 Стенюк М., і 2 м. полот., 34 Гринишин і 2 м. полот., 31 Зверба П. і 3 м. полот., 30 Сирота П. і м. полот., 25 Богачик М., і 2 м. полот., 23 Волосянський Р., 22 Вигера П., 20 Жук І., 19 Богачик І., по 18 Квятковський Ю., Осадчук С., по 17 Осадчух П., Осадчук К., по 16 Обась П., Стенюк і 2 м. полот., 14 Горішний М., по 12 Пастушенко П., Лепещук І., по 10 Гаврилюк І., Борщ М., Горішний В. і 1 м. полот., Довгонь Я., 8 Осадчук і 1 м. полот., від 9—4 Жук П., Мислівкий М., Бабій Д., Стецюк А., Осадчук Л., Перещук Т., Критович К., Волосецький І., Квятковський П., Заґурський С., Заґурський І., Заґурський С., Воробець М., Войціховський П., Ничвида І., Жабський А., Пастушенко Г., — Жертви в полотні; 3 м. Корній П., 2 і пів м. Ткачук Н., 2 м. Горішна Г., 1 сорочка Осадчук Г.

Комітет с. Гущанки пов. Збараж; — Жертви в збіжжу; по 50 кг. Салюк П. і сороч. Чорний І. 40 Копчук П., 36 і пів Заяць С., 35 Гапіт П., 33 Плис П., 32 Савчук Д. і 1 і пів м. полот., Шкорупа С.; по 30 Семчук П., Гевусь А., 29 Загородний Ф. 28 Пилипчук Л., 27 Сосніцький А., по 25 Корній М., Ратушевич В. і 1 сороч., Кацавал М., Волосецький Г., Пільцер І., Рибачок М., Кацавал Ю., по 24 Чорний А., Ставінога Ф., по 23 Ставінога І., Кисіль О., по 22 Кисіль М., Олійник К., 21 Семчук П. і 2 м. полотна, по 20 Савчук Л., Грегорущук Д., Сосніцький А., Додик С., Кушнір П. Кухарчук Д. і 2 м. пол., 19 Гевусь В., по 19 Цвях А., Сирота С., по 15 Сосніцька М., Рибачок Г., Нагірний І., Заяць Ф., Кушнір В., Кацавал В., Чернявський І. і сороч. 14 Кисіль П. і 2 м. поп., по 12 Кисіль Л. і 2 м. пол. і Гапал І. і 2 м. пол. по 11 Сосніцький П., Кушнір П., по 10 Кацавал Ф., Пилипчук М., Мазурик А., Мороз Г., Попович І. Ничвида Н., Будзяк А., Дуткевич А., по 8 Кисіль В. с П. і 1 сороч. і 1 спідниця., Грицишин А. і 2 м. пол., від 9 — 2 кг. Гевусь Т., Осадчук А.,

Заяць А., Сирота І., Дуткевич В., Чорний П. Гевусь І., Іващук Т., Бермеш І., Семчук Т., Дудкевич Д., Буник Т., Заяць М., Скалецький М., Кузік Н.. Кузік М. Цвях Е. 3 кг. круп і 2 м. полот. — Жертви в полотні; 2 м. Чорна Т., Семчук К., 1 і пів м. Чорна М., Кабаровська З., 1 м. Гевусь М. Цвях і 3 кг. круп, 1 сорочка Мазурик М.

Від 12. VI. — 16. VI. на вкл. кн. 13.380 — 420.000 мп. Повіт. ком. допом. Стрий, 300.000 повіт. коміт. допом. Перемишль, 192.440 повіт. коміт. допом. Стрий, 139.965 повіт. коміт. допом. Станиславів, 118.674 коміт. допомоги Угорське, 105.000 Громадяне Синевідська, по 100.000 Коміт. доп. Любінь вел., Спілка українських кооператив Галичини-Львів, 87.960 Громадяни Куликова, 70.000 Громадяни Сколього, 59 200 Тов. „Зоря" Львів (склад. членів), по 50.000 Хичій І. Делятин, „Чорногора" через дир. Сабата-Коломия. Кружок аматорський Радехів, 49.460 Ком. доп. Теребовля, 43.950 Службовики фабр. Левинського Львів. 40.103 Парохіяне Ходорова (в церкві), по 40.000 о. Стернюк В. Пустомити (зб.), оо. Василіяне Львів і Крехів, 39.630 с Гумепець (зб.), 25.371 Громадяне Милятина ст., 25.000 Громадяне ст. Самбора, 22.600 о. Чемеринський А. Будзанів, 22.200 Уряд парох. Кристонопіль (зб.) 22.022 Парохіяне Суховолі, 22.000 Парохіяне Павлова (зб.), по 20.000 Левицький В. Володимирці, Ректорат духов. сем. Львів, Парохіяне с. Волчухи, 19.470 Уч. філ акад. ґімн. Львів, 19.380 Село Унів (зб.), 19 307 Парохіяне Радехова (в церкві), 19.200 Учит. збір держ. коедуку. курс Львів, 18.000 Парохіяне Мостів вел. (зб.), 17.500 о. Гургаль І. Борки, 17.125 Парохіяне Урича, по 17.000 о. Ясиницький Волод. Раденичі, Парохіяне Поморян, 16.280 Парохіяне Кобиловолок (через о. Чарторинського), 15.550 с. Милошовичі (через о. Сеніва), 15.450 Громадяни Яричова нов., 15.000 Василанський М. Пморс, 14.610 Урядники скарбові Львів, 14.000 о. Ґовда Алекс. Угнів, 13.700 Громадяне Вікна к. Грималова, 13.510 Громадяне Бережан (зб.), 13.010 Громадяне с. Поршни, 13.000 о. Прокопович Н. Юнашків, 12.070 Парохіяне Сорік щир. (в церкві), 11.800 Абсольвенти однр. торг. курср „Просвіти" Львів, по 10.000 Пучинський У. Горлиці, Воробець Д. Калуш, Уряд парохіяльний Нараїв, Бородієвич Богдан Рожнітів, Волчук П. Кольбушова (зб.), Інт. Ґамота Мих. Львів, 9.600 Братя Студити Унів, 9.500 Шухевич П. Вадовиці, (збірка судовиків), 9.300 Українські залізничники Дрогобич, 9.000 Урядники українського [illegible]нду вдів і сиріт Львів, 8.910 [illegible]сенецький Космач, по 8.000 о. [illegible]имус А. Гумниська, о. Ганкевич І. Дзвиняч, 7.900 Питомці духов. сем. Львів, 7.092 о. Сушик А. Волосів (зб.), 7.000 Громадяне Стрілок, 6.556·60 Громадяне Полюхова, по 6.000 о. Вареха Теодор Воля митова, Жіноч. кружок Нагірці. 5.635 Гр.-кат. церхов Струсів (зб.), 5.500 Громадяне Белза, 5.295 о. Кравчук Й. Фирліївка (зб.), 5.285 Уч. 3 кл. б. філ. акад. ґімн. Львів, 5.065 Уряд парох Яблонів, по 5.000 о. Крук І. Кирниця (зб.), д-р Бабюк М. Бурштин, Саган Ол. Радехів, дир. Сабат Волод. Коломия, о. Присташ Юліян Липє, зі Львова: Д-р Дрималик Сильв., Подлевський Адольф, В. і Е. Рогожі, Чит. „Просвіти" городецького передмістя, А. Шиян, 4.700 Весільні гості у п. Гропи П. Мости вел., 4.060 Парохіяне Бучипи (зб.), по 4.000 о. Охримович Р. Урич, Шопа Роман Львів, по 3.000 Матвійчук Григорій Шилівці, Савицький О. Бжеско, о. Менуїльський Ю. Каршків (зб.), Манько В. Попоє (зб. в таборі полонених), о. Величко Постолівка, зі Львова: Іванна і Ярослав Скопляки, д-р Кордуба Мирон, Прокоповичі і Яворська, інж. Мудрак Юліян.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 8. серпня: американські доляри 6540—6550, одинки і двійки 6440—6450, канад. доляри 6360—6380, одинки і двійки 6260—6280, нім. марки 9·80 — 10·00, сотки 9·20—9·40, дрібні 0·00—0·00, леї 44·00—46·00, дрібні 43·00-44·00, чеські корони 150·00—155·00, дрібні 145·00 до 150·00, рублі 5-сотки 150—160, сотки 150—160 25-рубл. 150—155, франц. франки 480 — 500, фунти штерлін. 26·000 — 26·500, швайц. франки 1100·00 — 1120·00 Золото: 20-кор. 22.600—25.000, 20-фр. 23.500—23.800, 20-марківки 25·500 — 26·000, 10-рубл. 28.500 — 29.000. — Срібло: Австр. корони 480 — 490, фльорени 1270 — 1280, рублі 1950—1980. Австр. тисячки новійшої емісії 600—650, старшої емісії 1600—1650, сотки новійшої емісії 60·00—65·00, стар. емісії 160·00 — 165·00, 50-коронівки 35·00—45·00, 20-коронівки 22—27, 10-коронівки 12—13, 1-ки і 2-ки 0·40—0·50, цар. 10-ки рубл. 27·200—27·600, решта дрібних 0·70 — 0.85, думські тисячки 25·00—32·00, думські 250-рубл. 15.00 до 22·00, карбованці 1·00—2·80, гривни 4·00—8·00, фунти шт. 22·200 — 22.300, дол. 5.550—5.600. 5-кор. 2300—2350, копійки 9·80—10·00, амер. доляри 4800—5000, половинки і чвертки 4.600—4.850, кан. дол. 4.650—4.700, дрібні 4.450—4.450, леї 445—448.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би, що сталося з **Василем Дзябио** родом з Устіянови, а замешкалого в Лобізві п. Ліско, б. жовніра австрійської армії, 18. поллу краєв. обор. уроджен. 1883 р., що попав в російський полон і був з початком 1917 р. в Туринську (Тобольська ґубернія), а опісля був в Тюмен і від 1. 12. 1917. ніякої вістки від него не було, буде ласкавий за винагородою повідомити його родину т. є. Петра Глуханич з Лобізви почта Устрики долішні, повіт Ліско. 255 3—7

Хто знав би що про **Осипа Коцана** з Хишевич, котрий 15. X. 1919 під Кальником попав в полон Денікіна а в 1920 перебував в Вавилові коло Миколаєва в Херсонській ґуб., буде ласкавий повідомити Остапа Коцана в Хишевичах п. Рудки. Проситься закордонні часописи о передрук. 135 3—3

Дрібні оголошення.

КАМІННЯ, цегла, бельки з розібраних камяниць до будови церков дешево до продання. Львів, Краківська 12. 284 1—2

ГЛЯДАЮ лекції на селі з низших ґімназ. кляс. Адреса: Лев Целевич, Кути н. Черемошом, нотаріяльна канцелярія. 289 1—2

ЗЛЬОКАВТОВАНИЙ залізно-дорож. машиніст з укінченою III. кл. виділовою, школою промисловою допов., іспитований гайцер, слюсар так машиновий як і будівляний, Українець, глядає відповідного заняття. Ласкаві зголошення прошу слати на руки п. **Боюлка Володимир, Борислав — „Silva Plana"**. 288 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ від 1. вересня вправної учительки на село до науки 3-ех дівчат, одна з виділової школи, дві початкова наука. Зголошення з услівями на адресу о. Навроцький, Викторів, коло Галича. 286 1—2

ПОТРІБНИЙ ІНСТРУКТОР на село на цілий рік до ученика III. кл. ґімн. — Зголошення з услівями до управи школи в Чесниках п. Рогатин. 290 1—3

ПРАСИ до виробу цементових дахівок продасть зараз „УБУС", Львів, вул. Осолінських 6. XVI. 1—3

УРЯДНИЧА родина прийме учеників на мешкання. Безплатна поміч в науці. Стецьків, Королевої Ядвиги 38 А, партер. 283 1—3

АКАДЕМІК. студент інжинерії, пошукує лекції. Ласкаві зголошення з чемности — Менцінський, Перемишль, аптика Засане. 282 1—2

УЧЕНИКИ учениці) знайдуть уміщення за харчі в Станиславові. Інформації: О. Гриневич, Торговиця 29. 281 1—3

ФІЛЬОЗОФКА, математичка глядає лекції на селі на цілий рік. Галя Калужняцька, Стефкова, п. Вільшаниця б. Устрик дол. 285 1—3

УКРАЇНСЬКА кравецька робітня прийме сейчас двох челядників. — Михайло Степь у Львові, вул. Трауґута ч. 23. 280 1—4

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4. 18—30

ПОШУКУЮ здібного інструктора до доньки з II. ґімн. кляси від 1. вересня. Зголошення прошу слати до о. Лотоцького, Повітно п. Мшана к. Львова. 271 2 2

УЧИТЕЛЬКА замужна з двома малими дітьми (1 рік, 3 р.) глядає особи в середнім віці радо інтеліґентної женщини з Великої України, котра зайнялася би зовсім кухнею і доглядом дітей. Може бути сільська дівчина, рутинована. Гонорар від 6.000 до 10.000. Зголошення сейчас: Заряд школи в Руді п. Рогатин. 249 3—3

ВПРАВНОГО інструктора для учеників з VII. і III. кл. ґімн. пошукує з 1. вереснем Заряд школи в Замочку п. Жовква. Услівя після умови. 254 3—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дня 19. серпня 1922 р.
відбудуться о год. 5. по полудни в будинку української ґімназії в Чорткові

Надзвичайні Загальні Збори

Кружка Українського Педаґоґічного Товариства в Чорткові.

ПОРЯДОК НАРАД:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.

2) Справа продажі морґа поля і купна за одержану суму площі під будову ґімн. будинку в Чорткові.

3) Евентуалії.

Чортків, 29. липня 192[illegible].

М. Малицький голова. — А. Борса за секретаря.

291 1—1

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма З друкарні Спілки „Діло"